

Koroški partizani so zborovali

V delavski zbornici v Celovcu je bil minulo soboto redni letni občni zbor Zveze koroških partizanov. Za tričlansko delegacijo Zveze borcev in Zveze vojnih invalidov Slovenije je občni zbor pozdravil član glavnega odbora ZBS Janez Vipotnik, v imenu Zveze avstrijskega odporiškega gibanja in žrtev fašizma pa predsednik koroške deželne zveze Nieschelwitzer.

Predsednik Zveze koroških partizanov tov. Karel Prušnik-Gašper je v svojem poročilu uvodoma pokazal na vrsto uspehov, ki si jih je organizacija priborila v preteklih desetih letih v svojem prizadevanju za ohranitev tistih idealov in pridobitev, za katere so partizani šli v borbo in mnogi med njimi tudi žrtvovali življenje. Priznanje uradnega potrdila po § 4, s katerim država vrednoti našo borbo proti nemškemu fašizmu kot borbo proti napadalcu na neodvisnost Avstrije, sodi poleg dejstva, da je Zveza pripomogla zasluženemu invalidu stotinam partizanskih invalidov in svojcem partizanov, med pomembne rezultate vztrajne borbe. Z zadoščenjem — je dejal govornik — smo vzeli na znanje tudi nedavno sporočilo notranjega ministrstva na našo organizacijo glede popravne škode, nastale z zločinskim razdejanjem partizanskega spomenika v Velikovecu. Kakor kaže, je država končno le uvidela, da ima do partizanske borbe na Koroškem gotove obveznosti. ZKP je že sporočila ministrstvu svoje stališče glede obnovitve spomenika. Pri tem gre za to, da dobivje priznanje za svoje žrtve ne samo slovenski partizani, marveč tudi vsi ostali borci drugih narodov, ki so v skupni borbi z nami žrtvovali svoja življenja na koroških tleh v borbi proti skupnemu sovražniku — nemškemu fašizmu. Obnovljeni spomenik mora biti simbol bratstva vseh teh narodov in pričati slehernemu pripadniku teh 6 držav, da je postavljen njihovim na Koroškem »padlim za svobodo v borbi proti fašizmu«.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je tov. Prušnik opozoril med drugim tudi na to, da je demokracija v Avstriji še razmeroma šibka, predvsem zaradi tega, ker jo lahko nemoteno izpodkopavajo in zlorablja nepopoljšljivi nacisti zlasti potom tiska. Ker vedo, da nam demokracija ne pomeni le prazno frazo, je njihova dejavnost na Koroškem naperjena prav proti koroškemu Slovencem, predvsem pa proti partizanstvu in njegovi svetli tradiciji. Z blatenjem partizanske borbe hočejo postaviti avstrijsko republiko pred demokratičnim in naprednim svetom v slabo luč, ker vedo, da je prav vprašanje odnosu države do slovenske narodnostne manjšine na Koroškem in do partizanov preizkusni kamen za demokracijo v naši deželi in za njeno pripravljenost za izvajanje s podpisom državne pogodbe in z ustavnimi določili prevzetih dolžnosti.

Kot zunanje šibkosti demokracije v naši deželi je govornik navedel tudi zadržanje nekaterih varnostnih organov, kot orožnika Liegla v Železni Kapli, drugod pa drugih, ki že dolgo nadlegujejo ljudi z izzivalnimi zasliševanji o zadržanju partizanov za časa borbe. Take in podobne ljudi, ki izkoriščajo državno službo za strahovanje miroljubnega prebivalstva — je poudaril govornik — bomo partizani razkrinkali kot protiljudske, protidemokratske in protidržavne elemente. Treba jim je odgovoriti: Kot partizan pod vodstvom mednarodno priznanega zavezniškega generalnega štaba sem se kot zavezniški vojak boril s puško v roki proti nemškemu fašizmu kot največjem sovražniku neodvisne Avstrije in nisem pripravljen dajati nobenih izjav o političnih in

vojaških akcijah v času vojne. Svojo vneto naj bi omenjeni žandarji pokazali pri iskanju in ugotavljanju nacističnih zločincev, ki so še tik pred zlomom nacizma pobili 12-člansko Peršmanovo družino pod Peco ali pa Hojnikove v Lepeni. Zločinci še niso poiskani in jih morda tudi nihče ne išče.

Fašizem je tudi na Koroškem pokazal svoje nečloveško bistvo. Zato ne razumemo, da je celovškemu ordinariatu beseda fašizem na partizanskem spomeniku napo-

Pogled na del dvorane, kjer je zasedal občni zbor Zveze koroških partizanov.

ZKP Svetovni federaciji bivših borcev

Občni zbor Zveze koroških partizanov je na svojem zasedanju, dne 29. septembra 1956, pooblastil odbor, da naslovi na Svetovno federacijo bivših borcev naslednjo resolucijo:

Koroški partizani, zbrani na občnem zboru Zveze koroških partizanov, z velikim ogorčenjem spremljamo dogajanje v sosedni Italiji, kjer postavljajo pred sodišče naše bivše soborce — partizane zaradi sodelovanja v borbi odporiškega gibanja proti nacifašizmu. Partizani gledamo v teh procesih nevaren poskus fašističnih elementov z diskriminacijo junaške partizanske borbe olepšati zločinski osvaljalni pohod nacifašistične vojske proti svobodoljubnim narodom.

ti. Posebno pa se čudimo odnosu notranjega ministrstva do te besede, ko je vendar dejstvo, da je prav klerofašizem uničil prvo republiko in da je Hitlerjev fašizem pohodil njeno neodvisnost.

Tudi v dopuščanju rovarjenja Südmarke vidimo popuščanje elementom, ki so se v preteklosti pokazali kot nasprotniki demokratske republike in kot zagriženi pristaši Hitlerja — grobokopa naše države.

Prav tako je razumljivo, da se v času, ko partizani kot borci proti fašizmu še

Koroški partizani izrekamo svojo solidarnost s partizanskimi borci v Italiji in apeliramo na Svetovno federacijo bivših borcev, da zastavi vse svoje sile in ves svoj vpliv, da prepreči izizvalne procese proti bivšim partizanom v Italiji, ki so se ramo ob rami z vso antifašistično koalicijo borili za uničenje fašizma in znatno doprinesli k skrajšanju nacifašistične napadalne vojne in s tem za doseg miru v svetu. Stevilna priznanja najvišjih zavezniških predstavnikov in vojskovodij med drugo svetovno vojno in neposredno po njej so neovrgljiv dokaz za veličastno borbo partizanov v Italiji in za njihov doprinos v borbi proti nacifašizmu za mir in demokracijo.

Varnostni svet rešuje vprašanje sueškega prekopa

Z enodnevno zamudo — prvotno je bil začetek sueške razprave v Varnostnem svetu napovedan za včeraj — se danes prične v New Yorku pomemben sestanek, na katerem naj bi ob upoštevanju tako angleško-francoske kakor tudi egiptске pritožbe skušali najti rešitev v tako važnem vprašanju, kot je postalo vprašanje sueškega prekopa. Dejstvo, da na konferenci sodeluje tudi cela vrsta zunanjih ministrov, zgovorno priča o pomenu, ki ga temu problemu pripisujejo v mednarodni politiki.

Na sedežu Organizacije združenih narodov so se vse dni pred pričetkom sueške konference vrstili živahni diplomatski stiki med posameznimi delegacijami, ko so vztrajno iskali za sprte stranke sprejemljivo podlago, na kateri bi začeli obravnavati to vprašanje. V političnih krogih so te priprave spremljali z velikim zanimanjem in pričakujejo, da bo Varnostni svet skušal najti vsaj »časten« izhod iz sedanjega položaja, ki bi bil sprejemljiv za vse. Sodijo, da bo v primeru, da se Varnostnemu svetu posreči najti tak izhod, potem mogoče najti tudi dokončno rešitev sueškega vprašanja.

Pričakujejo, da bodo nekatere države v teku razpravljanja predložile razne kompromisne načrte in tako skušale premostiti prepad med obema strankama. Posebno Jugoslaviji in Peruju pripisujejo vlogo posredovalcev in je v tej zvezi zanimivo, da vodi jugoslovansko delegacijo

sam državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, kateri je ob svojem prihodu v New York izrazil upanje, da se doseže kompromisna rešitev sueškega vprašanja. Poudaril je, da je treba opustiti skrajna stališča in s skupno dobro voljo, z združenimi silami ter z realističnim gledanjem iskati rešitev.

Medtem ko ima Egipt za svoje obtožbe proti Angliji in Franciji nedvomno dobre argumente — saj pomeni zbiranje vojaških sil v Sredozemlju očitno kršitev Ustanovne listine OZN — so angleško-francoski očitki proti Egiptu zgrajeni na precej omajani podlagi. Kajti ves krik o »krivici« in strašnem udarcu, baje prizadejanem angleškem življenjskim interesom s poddržavljenjem sueškega prekopa, ne more zabrisati dejstva, da se promet skozi prekop tudi po poddržavljenju odvija v redu in brez vsake omejitve. Kakor poroča uprava sueškega prekopa, so največje težave, ki so nastale vsled odpoklica starih pilotov s področja prekopa, zdaj namreč premostene in je tekom letošnjega septembra brez težav preplulo prekop 1192 ladij iz najrazličnejših dežel, kar je le za 5 manj kot istega časa lani, ko prekop še ni bil poddržavljen. Poleg tega je nova egiptska uprava prekopa pripravila tudi obširen načrt za modernizacijo te tako pomembne prometne žile ter namerava v ta namen porabiti okoli 60 milijonov dolarjev (potrebo modernizacije narekuje predvsem zanemarjeno stanje prekopa, ki ga je zakrivila stara mednarodna uprava).

zaman čakajo na povrnitev gmotne škode, pripravlja zakon o odškodnini nacistom — mar kot nagrada za njihov prispevek pri uničenju samostojnosti Avstrije?

Glede avstrijske vojske je potrebna budnost vse demokratične javnosti, da jo bodo vodili demokraciji predani kadri in da mladine ne bi mogli zastrupljati bivši nacistični oficirji, za katere v vojaških formacijah nove republike ne sme biti mesta.

Med nalogami Zveze koroških partizanov je tov. Prušnik med drugim posebej naglasil: Odločno prizadevanje za obnovo partizanskega spomenika v Velikovecu v taki obliki, da bo dostojna priča velike in težke protifašistične borbe. Skrb za vsa ostala partizanska grobišča in spomenike ter njihovo okrasitev posebno za dan mrtvih. Skrb za partizanske invalide in sirote ter nadaljevanje prizadevanj za popravno škodo, ki so jo utrpeli borci za svobodo. Nenehno borbo proti diskriminaciji partizanske borbe in elementom, ki zastrupljajo javno mnenje in skušajo uničiti demokratične pridobitve NOB. S tesno naslonitvijo na druge avstrijske demokratične in protifašistične organizacije bo Zveza koroških partizanov s tem tudi v bodoče prispevala k utrjevanju demokratične in socialno pravične ureditve naše dežele in države.

V diskusiji, ki je še podkrepila in razširila v poročilu iznesene misli in pobude, je občni zbor odobril tudi predlog, da ZKP protestira pri Svetovni federaciji borcev zaradi uprizorjanja in pripravljanja procesov proti antifašističnim borcem v Italiji.

Občni zbor Zveze koroških partizanov je končno potrdil delo dosedanjega odbora in mu ponovno poveril vodstvo organizacije.

Dosežen je bil sporazum o Posarju

V nedeljo so bili v Bonnu razgovori, ki jih je s francoske strani vodil predsednik Mollet in z nemške strani kancler Adenauer. Na dnevnem redu so bila vprašanja Posarja, Euroatoma in evropskega sodelovanja. Razgovori so trajali ves dan.

V skupnem poročilu, ki so ga izdali ob zaključku razgovorov, je rečeno, da so državniki obeh držav proučili probleme, ki so važni za Francijo in Zahodno Nemčijo, in rešili vse probleme, ki so doslej bili nerešeni ter dosegli zadovoljivo rešitev o Posarju, prekopolu reke Mozele, kakor tudi glede zamenjave denarja v Posarju pred priključitvijo k Nemčiji. Sporazum o tem bo podpisan 23. oktobra.

Glede sueške krize so državniki prepričani, da je nujno potrebna boljša povezava evropske politike v okviru evropskega sodelovanja, v katero naj bi bila vključena tudi Velika Britanija. Francija in Zahodna Nemčija bosta predlagali ustanovitev odbora treh uglednih osebnosti, ki naj bi pospešile sklenitev sporazuma o Euroatomu in skupnem evropskem tržišču.

Alžirsko vprašanje naj bi prišlo pred OZN

Glavnemu tajniku OZN Hammarskjöldu so izročili pismo 15 držav afriško-azijske skupine v OZN, s katerim te države zahtevajo, naj se alžirsko vprašanje vpiše na dnevni red prihodnjega zasedanja glavne skupščine OZN.

Z vključitvijo alžirskega vprašanja v dnevni red zasedanja OZN bi se Francija ponovno znašla v neprijetnem položaju, kot se je to zgodilo že na zadnjem zasedanju glavne skupščine OZN, ko je razpravo o Alžiru preprečila le s tem, da je demonstrativno zapustila zasedanje.

Kmetijska zbornica še ne dela v duhu enakopravnosti

je na zadnjem občnem zboru pred volitvami ugotovil zbornični svetnik Janko Ogris

V četrtek, dne 27. septembra t. l. se je v Celovcu sestal občni zbor kmetijske zbornice k svoji zadnji seji pred volitvami. Občni zbor je poslušal poročilo prezidenta Gruberja o delu kmetijske zbornice od 1951 naprej, nato pa je še razpravljal o osnutku zakona o kmetijstvu in o predlogu proračuna kmetijske zbornice za leto 1957.

Poročilo prezidenta se je oglašilo k besedi tudi zbornični svetnik Janko Ogris in v imenu Kmečke gospodarske zveze ocenil delo zbornice tako-le:

»Pet let dela našega občnega zbora v kmetijski zbornici je padlo v čas, ko se vprašanja nadaljnje razvoja v kmetijstvu in z njim povezane usode številnih kmečkih družin tako zaostrejejo, kakor nikdar poprej. Delo v našem občnem zboru je bilo zaradi tega težko. Stali smo in stojimo pred dalekosežnimi odločitvami. Kmečka gospodarska zveza je bila vedno pripravljena, da aktivno sodeluje pri reševanju teh vprašanj, trudila se je tudi, da bi pri reševanju prispevala svoj pozitivni delež. To pripravljenost smo dokazali s številnimi svojimi predlogi, zahtevami in stališči k drugim predlogom, načrtom in praksam agrarne politike. Žal se nikoli ni zgodilo, da bi bili naši predlogi in zahteve deležni one pozornosti, ki so jo zaslužili. Nasprotno se je dogajalo, da so druge frakcije v zbornici po mesecih in letih pograbile naše zahteve in jih slavile kot svoje predloge. Mi smo bili za vsak ukrep, od katerega smo pričakovali, da bo kmečkemu ljudstvu koristil, vseeno kdo ga je predlagal. Ostale stranke oz. frakcije v zbornici pri naših predlogih in zahtevah niso bile na tem stališču. Zaradi tega je do rešitve marsikaterega problema prišlo z zamudo dragocenega časa, številni naši predlogi in zahteve pa so še danes nerešeni.

Med nerešene spadata med drugim naši zahtevi po spremembi zakona o kmetijski zbornici v tem smislu, da bi poleg zastopnika nemške Deželne zveze kmetijskih zadrug dobila tudi Zveza slovenskih zadrug svojega zastopnika v občni zbor kmetijske zbornice in da bi bil slovenski jezik v organizacijah in uradih zbornice enakopraven z nemškim. Sprejem teh predlogov in njihova izvedba bi bila za zbornico dokaz, da stremi k enakopravnosti vseh članov zbornice (kar še posebej naglašajo zakon o kmetijski zbornici op. ur.). Do danes tega dokaza še nimamo.

Zbornični svetnik Janko Ogris je nato še ugotovil, da v zadnjih petih letih demokratsko upravljanje zbornice in vloga izvoljenih zastopnikov v občnem zboru kmetijske zbornice, v okrajnih kmečkih zbornicah in v krajevnih kmečkih odborih nista prišla do potrebne veljave. Naloga na volitvah 11. novembra 1956 izvoljenega občnega zbora in zastopnikov v okrajnih zbornicah ter krajevnih kmečkih odborih bo, da skrbijo, da se bo koroška kmetijska zbornica držala načela: Enake pravice za vse člane kmetijske zbornice, ne glede na njihov jezik in na njihovo prepričanje.

Adenauerjeva vojska sprejema SS-ovce

Po sklepu bonnskega obrambnega ministrstva se v zahodnonemški vojski lahko namešča bивše SS-oficirje. Ta sklep Adenauerjeve vlade je izzval proteste po vsej Nemčiji in tudi v tujini.

Na neki novinarski konferenci v Bonnu je pooblaščenec Adenauerjeve vlade poudaril, da vsi protesti ne morejo spremeniti odločitve vlade, ker je personalni oddelek že oktobra preteklega leta odobril uporabo SS-ovcev v zahodnonemški vojski.

Doslej še niso podali nikake izjave o tem, koliko bo v Adenauerjevi vojski zaposlenih bivših SS-oficirjev. Toda glede činov so že vse uredili tako, da bodo SS-ovci ohranili prav tiste čine kot so jih imeli ob zlomu Hitlerjevega rajha. V ta namen so že uredili primerjalne čine z Waffen-SS in novo Adenauerjevo vojsko.

Medtem, ko Adenauer dela na tem, da zaposli v svoji vojski SS-ovce, se kopi-

čijo protesti, ki prihajajo iz vseh zveznih dežel, pa tudi iz tujine. Bivši politični preganjanci iz Bavarske so v posebni javni deklaraciji izjavili, da od nemške mladine nihče ne more zahtevati, da se pušči voditi od bivših Hitlerjevih sodelavcev, onih morilcev iz Dachaua, Buchenvalda in drugod, kjer so umirali nedolžni domoljubi vseh narodnosti. Prav zaradi tega je treba sedaj poklicati na zagovor tiste ljudi, ki zopet hočejo namestiti one zločince, ki spadajo pred sodišče, ne pa v vojsko, ki naj brani mir v svetu.

Münchenska »Deutsche Woche« označuje zopetno uporabo Hitlerjevih SS-voditeljev kot neznosno podtikavanje in se sprašuje, če je sploh mogoče zahtevati od Žida, da bi položil pred SS-oficirjem roke ob hlačni šiv, ko je vendar 6 milijonov Židov postalo žrtev krvavega mesarjenja Hitlerjeve SS-ovske elitne eksekutive. V nekem pismu na zahodnonemško zvezno vlado protestira tudi »Nemška liga za človečanske pravice« proti ukrepom Adenauerjevega obrambnega ministrstva.

Ogorčenje v zvezi s tem ukrepom je nastalo tudi v drugih evropskih in izven-evropskih deželah. Londonski liberalni »News Chronicle« na primer piše, da so vsi ti ljudje sodelovali v zločinih nacističnega režima. Prostovoljno so se vključili v SS-organizacije, dobro vedo, da bo poslej njihova dolžnost uničevati Žide in voditi koncentracijska taborišča. Ni minilo mnogo časa od uničenja fašizma, da bi mogli ostati ravnodušni ob vesteh, da Zahodna Nemčija nabira svoje oficirje iz tako umazanih virov.

Podobne izjave podajajo tudi drugi vodilni časopisi v svetu, saj je proti takemu razvoju ves miroljubni svet, ki hoče mir in svobodo. Zato je pričakovati, da si bo moral tudi Adenauer dobro premisliti, kako bo v bodoče ukrepal.

PO ŠIRNEM SVETU

Pariz. — Tu so uradno sporočili, da je bilo doslej nabranih 100 milijard frankov na račun alžirskega posojila. Sodijo, da bo vpisovanje vplačila zaključeno že prihodnji teden. Alžirsko posojilo je razpisala vlada, da bi se tako izognila zvišanju davkov za kritje vojnih izdatkov v Alžiru.

Austin. — Javni tožilec v Texasu je dosegel, da so izrekli razsodbo, katere namen je nacionalnemu združenju za temnopolte ljudi onemogočiti delovanje v tej državi. Združenje se zavzema za spoštovanje državljanских pravic črncev. Črnce znova preganjajo iz šol, katere obiskujejo belci in napovedujejo zaostreitev tega vprašanja.

Moskva. — V zvezi z repatriacijo španskih državljanov iz Sovjetske zveze, ki so se izrekli za vrnitev v domovino, so imele pristojne španske in sovjetske oblasti razgovore, ki so potekali v vzdušju medsebojnega razumevanja in so bili uspešno zaključeni. Prva skupina 547 Špancev je že odpotovala proti Odesi, od koder so nadaljevali pot v domovino s parnikom.

Karači. — Predsednik pakistanske vlade Suravardi je izjavil, da bodo čimprej mogoče v Pakistanu prve splošne volitve. Dejal je, da bodo volitve svobodne in da se bo njegova uprava naslonila na pravico in resnico ter da bo izkoreninila podkupovanje in korupcijo.

Washington. — ZDA so dale pobudo za sodelovanje s Sovjetsko zvezo v raziskovalnem delu na Severnem tečaju. Ameriška in sovjetska letala naj bi izmenoma letala med Nomo in Aljasko ter Murmanskom od marca do septembra 1957, ko je arktično področje najbolj osvetljeno. Snemala naj bi tudi ledeni vrh na tečaju. Ta predlog so poslali sovjetski vladi v okviru priprav za mednarodno proslavo geofizičnega leta.

Peking. — Kitajsko ljudstvo je 1. oktobra slavilo sedmo obletnico ustanovitve LR Kitajske. Parade, ki je bila ob tej priliki v Pekingu, se je udeležilo pol milijona ljudi. Paradi so prisostvovali najvišji predstavniki mlade republike in mnogi tuji državniki in zastopniki vlad.

Alžir. — Uporniško gibanje v Alžiru zavzema vedno širši razmah. Iz protesta proti francoski kolonialni politiki so muslimanski starši otrok v Alžiru sklenili, da ne bodo pošiljali otrok v šole. Prazne učilnice v številnih šolah alžirskih mest kažejo, da se je muslimansko prebivalstvo odzvalo pozivu na bojkot francoskih šol, ki ga je v začetku septembra proglasila alžirska Fronta nacionalne osvoboditve.

Volitve v kmetijsko zbornico

Preverite, če ste vpisani v volilni imenik

Do prihodnjega četrтка je še čas za pregled volilnih imenikov. Volilni upravičenci, preverite, če ste vpisani v volilni imenik. Če niste vpisani v volilni imenik, zahtevajte svoj vpis. Pri občini dobite popisno polo (Wähleranlageblatt). Izpolnite in oddajte jo pri občini ter dokažite z listinami (izvleček iz zemljiške knjige, iz katerega je razvidno solastništvo zakoncev, pogodba o prevzemu posestva in o užitku, najemniška pogodba) svojo volilno pravico.

Ponovno opozarjamo, da imajo volilno

pravico tudi užitkarji, ki so bili prej vsaj 5 let lastniki ali najemniki kmetijske posesti v izmeri najmanj 1 ha ali gozdne posesti v izmeri najmanj 10 ha. Če sta zakonca solastnika, imata oba volilno pravico. Volilno pravico imata tudi zakonca na užitku, če sta bila prej solastnika.

Volilna pravica v Kmetijsko zbornico ni vezana na avstrijsko državljanstvo. Volilno pravico imajo tudi tuji državljani in osebe brez državljanstva, če so na Koroškem lastniki ali najemniki kmetijskih ali gozdnih zemljišč ali pa so to skozi 5 let bili in niso potem izbrali drugega poklica, kakor kmetijskega.

Kmečka gospodarska zveza

Lojze Ude:

TEORIJA O VINDIŠARJIH

(Osnutek kritične razprave)

Velik del nemškega plebiscitnega propagandnega gradiva je sestavljen v slovenščini, izdajali so v tem času tudi tednik »Koroško Korošcem«, pisan izključno v slovenščini. Po plebiscitu so do leta 1934 izdajali »Koroško domovino« (Kärntner Heimat), pisano v nemščini in slovenščini. Po tej vojni pa je organizacija »vindišarjev«, Steinacherjev »Bund der heimatreuen Südkärntner« izdajala list »Unsere Heimat«, ki je bil pisan deloma v nemščini, deloma v slovenščini. Niti najmanjšega poizkusa ni bilo nikdar, da bi ustvarili »vindišarji« svoj poseben literarni jezik, umevno, ker ga ne morejo ustvariti, ker more biti literarni jezik »vindišarjev« le slovenščina.

Kolikor so med koroškimi in drugimi Slovenci kake jezikovne razlike, so te razlike nastale oziroma morale nastati v veliki meri zaradi šolskih razmer na Koroškem. Koroški Slovenci od 70. let 19. stol. niso imeli svojih šol. Imeli pa jih niso, ker je to znala nemško-nacionalistična družba vedno prepričati, saj je imela v deželi vso oblast. Posluževala pa se je tudi socialnega strahovanja ali zvodniškega prigo-varjanja, češ da koroški Slovenec svoj jezik tako že od doma zna in naj se zato v šoli uči raje nemščine. Socialno zaostalost dela koro-

ških Slovencev in v tej socialni zaostalosti nastalo brezčutnost za kulturno rast s svojih prirodnih jezikovnih osnov so izrabljali nemško-nacionalistični mogotci in zlasti nemško-nacionalistično učiteljstvo za germanizacijo. Toda tudi tako pregovarjanje je nasilje, kajti vse je nasilje, kar nekomu storiš, sebi pa bi ne dopustil storiti. Tako je mogoče, da so se jezikovne razlike med koroškimi in ostalimi Slovenci povečale, toda to še vedno niso vrstne, strukturne jezikovne razlike — razen seveda, če gre za ponemčene Slovence — temveč le za razlike v stopnji jezikovne izoblikovanosti. Če bi imeli koroški Slovenci šole, kakor bi jih po vsej pravici morali imeti, bi se po knjižni slovenščini, ki bi se je učili v tej šoli, razlike dokaj zmanjšale in bi to vplivalo tudi na ljudsko govorico.

S tem smo obdelali vindišarsko teorijo v obliki, ki išče razlike med Slovenci in »vindišarji« v jeziku ter zajema vse koroške Slovence in jih v tej celoti postavlja kot »vindišarje« v nasprotje do drugih Slovencev. Če bi imela vindišarska teorija kako stvarno utemeljitev, bi jo res mogla imeti le v tej obliki. Le v tej obliki bi opravičevala posebno poznamenovalje jezika in etničnega imena koroških Slovencev.

Ker pa temu ni tako, ker ni nobene stvarne, jezikovne in druge utemeljenosti za tako teorijo, je zadeva za vse te vindišarske teoretikarje še mnogo hujska. Na kaj poleg jezika pri tem še mislim, sem sicer tudi nakazal že spredaj, posebno, ko sem govoril o postanku, žaljivosti izraza »Windischer«, o socialno-diskriminacijskem pomenu tega naziva. Še bolj jasno pa bo med drugim pokazala to natančnejša analiza Wuttejeve vindišarske teorije.

c) Trditev, da so koroški Slovenci v zgodovinskem razvoju postali samostojna jezikovna skupina, sicer danes ni več glavna oblika vindišarske teorije na Koroškem, vendar pa jo še stalno ponavljajo in mešajo z drugo teorijo novejšega datuma. Prvi je to novo teorijo izdelal zgodovinar nemško-avstrijske meščanske družbe na Koroškem dr. Martin Wutte v svoji razpravi »Deutsch-Windisch-Slowenisch« (Klagenfurt 1927), pozneje jo je dal W. bistveno neizpremenjeno ponatisniti še v knjigi »Kampf um Kärnten« (Klagenfurt 1930. Citati so iz druge izdaje).

Razpravo začenja Wutte z besedami o plebiscitu 10. oktobra 1920. Ugotavlja, da »so mnoge osebe, ki so pri zadnjem ljudskem štetju 1910 navedle kot svoj občevelni jezik slovenščino, glasovale za Avstrijo« (str. 17). Na nekem drugem mestu je Wutte izračunal to številko z okrog 10.000 (Kärntens Freiheitskampf, Klagenfurt 1922, str. 180). Wuttejev namen je: teoretično pojasniti ta rezultat ter tiste Slovence, ki so glasovali za Avstrijo opravičiti, jih prikazati kot borce za neko idejo,

kot »mučenike svojega prepričanja« (str. 17).

Wutte je to apologijo zasnoval precej na široko. Začenja s teorijo o narodu, naciji, ter iz bogate zakladnice zadevnih definicij izbira tiste, ki jezika ne upoštevajo kot kriterija narodne (nacionalne) pripadnosti ali ga upoštevajo le podrejeno ter sicer poudarjajo, da je odločilni kriterij pripadnosti k nekemu narodu zavest, izjava za neki narod. Bistveno vsebino teh definicij povzema Wutte tako-le: »Med lastnostmi in znaki (Eigenheiten und Merkmale), ki razen jezika prihajajo v poštev za narodno pripadnost, se navajajo: 1. skupno ozemlje, skupna domovina, skupna država; 2. enakost položaja v sedanjosti, življenjska in gospodarska skupnost; 3. skupen in enakovrsten (gleichartig) izvor; 4. skupna zgodovinska preteklost, usoda; 5. skupna kultura (duhovno življenje, navade, nravi in običaji); 6. skupna religija. Ti znaki so objektivni znaki.« V nadaljevanju pa pravi: »Nacionalna zavest in priznanje k nekemu narodu (naciji) so subjektivni znaki. Za pripadnost k neke-mu narodu so odločilne važnosti (podčrtal U.) in morajo biti v času, na katerega zastavi je zapisana politična in verska svoboda posameznika in samoodločba narodov, v prvi vrsti upoštevani.« Po teh ugotovitvah prehaja Wutte na posamezne objektivne »znake«, kakor jih je spredaj naštel ter od enega do drugega »znaka« ugotavlja, kako oblikuje koroško ljudstvo enotnost. K tem objektivnim »znakom« dodaja še poglavje o jeziku (32-34).

(Nadaljevanje sledi)

Tonnerja takrat res ni bilo v deželi. Šele v teh dneh, po desetih letih, ko so mu domači sporočili, ko so mu strankini ljudje že naročili, da mora v domači kraj, se je odločil, da se vrne.

V Fužinah so napisali, da je vse po starem. Tudi na upravo firštovega veleposestva so se vrnili stari ljudje, celo taki »mit den goldenen Parteiabzeichen«...

In tako je prišel na večer. S Fužin sta odšla s sinom, ki ga je pričakal; fant je zrasel. Sin je razveseljeval očeta s svojo vedrostjo.

Da, tak sem bil nekoč sam, si misli oče — in fant je moja kri. Že kot Hajot je delal za našo stvar, že zgodaj. Komaj petnajst let je imel. V tem ga prešine vroč val, prigovarjati si mora, da lahko sledi temu, kar pripoveduje sin. Mimogrede se zazre v hribe onstran postaje. Fant ujame pogled in pravi:

»Spet boš lahko hodil na lov.«

»Lov?« se ustavi stari in se bori sam s seboj. »Da, lov.« Zdi se mu, da se bo nekaj zgodilo. To, kar pričakuje, se ne zgodi. Zato ne, ker je nekdo poleg njega. Le sam danes ne bi mogel biti, nikakor ne sme biti sam v teh dneh. Govoriti in pripovedovati mora:

»Na Dunaju so že kar uredili. Tisti, ki prihajajo iz rajha, vedo povedati, da je vse v najboljšem redu. Kommt Zeit. Kommt Rat...«

Prišla sta do doma.

»V sredi med Vindišarji? Zakaj stanujeta tukaj? Pisal sem vama že, da ne tukaj!«

»Oh, kaj pa bodo ti kmetje, pastirji, barabe, hlapci in deklet,« odvrne mladi.

»Imaš prav, mogoče je to še bolje...«

»In lov, kako misliš?« reče stari, le da bi slišal govoriti samega sebe.

»Ne vem oče.« Fant ne razume, zakaj preskakuje očetova misel.

»Saj res, prav imaš. Pustiva lov.«

In tako sedi zdaj doma. Njegova žena (eine Windische), se je postarala; zdaj vidi, kako skrbi zanj, streže mu. Tu je še sin. Mož je zadovoljen, da se je le odločil in prišel k njima.

»Kaj pa bodo rekli ljudje?«

»Nič. Navaditi se te morajo. Saj je že dolgo tega. Ti nisi kriv,« mu odvrne žena. »Le to si delal, kar si moral. Nikoli te niso preveč marali, še za tisti železni

križec s hrastovimi listi (EK 2) so ti bili nevoščljivi, potem pa je bil vsega kriv Tonner!«

»Kaj? Jaz?«

»Da nate so se izgovarjali!«

Gospodar pobledi in tuje pogleda ženo, fanta. Zagleda se nekam. Le daleč nekje sliši glas žene, ki pravi:

»Ulegel bi se, utrujen si od vsega. Sedaj je deset let, kar si odšel od doma. Ni kaj premišljevati, kje je že petinštirideseto leto.«

On pa še zdaj preži v gozdu kot lovec. Dober lovec. Dober lov. Weidmannsheil! Heil Hitler! Kako vse to skače skozi možgane, in zdaj se bo vrnilo... Zopet bo prišlo nadenj, ne more se ubraniti.

Fant in žena gledata starega, ki trepeče v pričakovanju: zanj se s steze v gozdu dviga tako, kakor ga je bil položil s strelom v hrbet, in krvavi eden in še eden — bandit. Zdaj vstaja, od neznane sile se dviga. Iz neznanih moči, tako prvi in drugi, kakor da bi nekdo vrtel film nazaj. Zdaj se bo obrnil in zagledal vanj, v lovca (morilca?). In kaj bo potem? KAJ BO POTEM? Groza. Mož se znoji, ko to gleda. Vse se godi sredi kuhinje, ki pa je poraščena kakor gozd. Ob njegovi polni zavesti. Dan je še. Stari se stiska in umika, išče zrak, se dotakne nekoga, za-grabi, zaupije, zahrope BANDIT...

»Nein, Vater, ich bin... dein Toni,« vzklikne sin...

TROTAMORA

Njej, ženi, je slabo. Fant ga kliče, vpije:

»Oče doma smo!« Nato vlivata nanj vodo, močita mu glavo in hočeta po zdravnika.

»Ne zdravnika! Ne, vama rečem!« Minilo je. Ne vidi več gozda, vse izginja... Drži se še krčevito žene, fanta.

»Kaj je s tabo, Hans,« vzdihne žena.

»Slabo...« še hrope, zbere moč, izpije vodo.

Okno je odprto, on pa se obrača, da ne bi pogledal v gozd. To so bili banditi... si dopoveduje. Zgodilo se je v vojnih dneh, bila je vojska in takrat se gode takšne, podobne stvari. Moral sem tako ravnati, kakor sem. Toda zakaj zdaj prihaja nadme vse to? Ne upa si priznati: bledem, norim. To zadnjo (ugotovitev) zavrača, potiska od sebe in ve, da je skrita nekje globoko v njem. Mož se bori in vsaj za trenutke, celo za ure, uspe — izbiri zmago. Premaga, zmaga to vstajanje in pričakovanje. Žena prinese kapljice za pomirjenje, slečeta ga in nato izčrpan zaspi. Tako živi vse tiste prve dni. Sprehaja se ob večerih s sinom. Kadar se sreča njegov pogled s preostalim, s sledovi znamenj peterokrakih zvezd, ki so jih v tistih navdušenih časih pisali z vse-mogočimi barvami mladi ljudje, še napol otroci, po vseh hišah, skednjih in plotovih, ki jih vse do danes čas in nove plasti barve nad njimi niso mogle zatreti (skozi večkrat prepletkane zidove so še vidne risbe) — se domisli, da je mogoče tudi z njim tako, tudi sam je zaznamovan s takole trotamoro.

In tako prodira vedno znova in znova njegov neusmiljeni spomin vsakdanje barve. Poleg tistih dveh prijateljev, ki ga že dolgo obiskujeta in vedno na isti način in vedno iz iste lege — iz tiste pač, v kateri sta ležala takrat, ko ju je položil (da, prijatelja ju bo odslej imenoval, ker se ju bo gotovo sčasoma privadil, kajti razen njiju nenavadnih pogledovanj in vstajanja ni na njiju nič tako hudega) — ga obiskuje še kipeča postava. Ne samo ena. Dve, tri, štiri: dvignjena ženska trupla, in eno še posebej — tisto z znamenjem na prsih.

Zato ne ve, kam bi pogledal in gleda v tla, toda še v prahu je vse izrisano. Človek se zasmili sam sebi, kajti nemogoče je poiskati usmiljenje pri ljudeh, tudi ti se mu zde kot zidovi z njih neizbrisno preteklostjo — vanje je vrezan zagotovo magični znak.

Tudi tega dne, v soboto, je odšel s fantom na sprehod. In zdaj ne ve, kaj govore ljudje o njem, ne ve za razgovor, ne ve za Packovo bolezen.

Ta pa v tem času v taberni nadaljuje s svojo pripovedjo.

Tako je bilo: »Komm mit,« se zadere Buhm na naci-purgermajstra.

Z nerazumevanjem ogleduje vse to Tommy. Kaj on ve, kaj vse se je zgodilo v teh vaseh. Ljudje, nacisti, ki jih ima na spisku, se mu zdajle ne zde nič grozni. Jočejo in jadikujejo. Pravijo, da niso krivi, da ne vedo, kje so in kdo je zakopal

za Dravo partizane. In ti drugi, ki jim aretiranci najbrž pravijo banditi, mrzlo gledajo na nacistične. Komunisti so. »Faking«... banditi in naci... »Faking«. Vse se je zmešalo v Angležu. V času vojne je vedel, kdo je njegov sovražnik. Kasneje se je zdelo drugače. Fuj, taka služba. Nato pogleda v spisek in vpraša:

»Tonner? Now... Nicht da?«

Prečrta s svinčnikom ime.

»Lopato, motiko in kramp vzemi oni,« še vpije Hansi in brčne v vežna vrata, v okupacijski dobi na novo pozidane, prostorne purgermajstrove domačije.

»Schweinerei so was!« vrešči županova hčerka: »Verräter! Und so was will sich noch ein Kärntner nennen...!«

»Und du verdammtes Frauenzimmer sei still, sonst kriegst ane und gehst auch mit,« se ujezi Pack.

Tako jih zbero in gredo z njimi skozi vso spodnjo ves k reki in vsa okna jih gledajo: nekatera so jezna, nekatera solz-

na, premnoga se smejejo: prav jim je! Čas je že, da so jih poiskali. Ali so ljudje? Ali smo ljudje, ali živina?

Naenkrat nacisti najdejo kraj, kjer so zakopani partizani. Vse doslej so se izgovarjali, da ne vedo, kje bi jih lahko našli. Najdejo kraj, zasadijo krampe in lopate. Ljudje omedlevajo, bruhaajo, jokajo, vsi so beli, umazani od apna.

On, Pack, ima palico, Buhm ima dolg kol, pokrit je s titovko. Še dalje, daleč od njiju se sprehaja Tommy, v roki ima drobno paličico; seržant posnema svojega komandanta, toda ne zna vrteti lesa tako kot njegov šef. Pack je precej oddaljen od grobarjev in vendar sliši, kako nacisti preklinjajo in tožijo. Vidi celo in vé, da jim je slabo; kar zeleni so, ko pripravljajo krste. Konj še zahrza in nato so gotovi in odidejo.

Ali je to sploh kazen za te svinje? se vpraša Pack. Kako pa so naredili z njimi takrat, kako so jih imeli razstavljene v lopi pri Št. Petru? Ko se tega domisli, mu postaja slabo, zamegli se mu, pade na tla in se speni.

K njemu pritečeta Buhm in Hajnža, držita ga, ko divja in tolče in brca okoli sebe in za vse to nič ne vé. To zve mimogrede kasneje iz pomilovalnih pogledov.

»Epileptik,« reče Anglež in odide.

Pack se umiri, se zopet zavé in tako odhajajo vsi trije; naslonjen je na Hajnžo in Buhma.

(Nadaljevanje prihodnjič)

KULTURNE DROBTINE

Tuji študentje na sovjetskih univerzah

Preteklo leto je na sovjetskih fakultetah študiralo 13.000 tujih študentov. Z letošnjim študijskim letom pa se bo to število povečalo še za nadaljnjih 3000. V Sovjetski zvezi študirajo slušatelji iz vzhodnoevropskih dežel, iz Indije, Indonezije, Jugoslavije, Egipta, Burme, Mehike, Argentine in drugih.

Smrt nemškega pesnika

Po Gottfriedu Bennu in Bertu Brechtu je letos umrl že tretji nemški pesnik, Hans Carossa, ki je pripadal starejši nemški pesniški generaciji in je letos dopolnil 77 let. Največ priznanja si je pridobil z liriko in nekaterimi avtobiografsko izpovednimi deli.

Dunajski filharmoniki bodo gostovali v Jugoslaviji

V letošnji koncertni sezoni bo gostoval v Jugoslaviji Dunajski filharmonični oktet. Dunajski glasbeniki bodo priredili koncerte v Zagrebu, Beogradu in Ljubljani ter morebiti tudi v Sarajevu.

Časopis Mednarodnega kongresa zdravnikov

Že na pripravljajalni konferenci zdravnikov iz različnih dežel, ki je bila leta 1951 v Rimu, se je pokazala potreba po mednarodni izmenjavi ugotovitev in mnenj o vplivu življenjskih pogojev na zdravje prebivalstva. Odločeno je bilo, da se osnuje Mednarodna zveza zdravnikov. Maja leta 1953 je bil na Dunaju Mednarodni kongres zdravnikov. Udeleženci kongresa, predstavniki 32 dežel z različnim ekonomskim, družbenim in političnim ustrojem, so izrazili osnovne principe Mednarodnega kongresa zdravnikov.

V kratkem bo izšla prva številka časopisa »Pogoji življenja in zdravja«, ki bo organ Mednarodnega kongresa zdravnikov. Časopis bo izhajal mesečno v Parizu, Moskvi, na Dunaju, v Pekingu in Londonu v ruskem, angleškem, kitajskem, francoskem, nemškem in španskem jeziku. Namenjen je širokim krogom medicinskih delavcev. Ta časopis je ostvaretev enega od sklepov Mednarodnega kongresa zdravnikov.

Plodna založniška dejavnost v Jugoslaviji

Le 17 milijonov prebivalcev šteje Jugoslavija, vendar se ta mala država po svoji kulturni dejavnosti uspešno uvršča med številčno mnogo večje dežele. Tudi na področju knjižnega in časopisnega založništva dosega v Jugoslaviji prav razveseljive uspehe, kakor so razvidni iz statističnega letopisa za leto 1955. Na podlagi teh podatkov je izšlo lani v Jugoslaviji skupno 5105 knjig in brošur s skupno naklado 22.511.000 izvodov, dalje 493 različnih časnikov ter 766 različnih časopisov ali revij.

Po jeziku, v katerem so izhajale posamezne knjige, je stanje naslednje: v srbohrvaščini 3842, v slovenščini 579, v makedonščini 200, v češčini oziroma slovaščini 24, v italijanščini 20, v madžarščini 41, v romunščini 20, ruščini in rusinščini 6, v šiptarskem jeziku 69, v turščini 11, v esperantu 5, v angleščini 89, v francoščini 96, v nemščini 53, v več jezikih 27 in v različnih drugih jezikih 23 publikacij.

Prevedenih pa je bilo skupno 818 različnih knjig. Prevodi so bili iz naslednjih jezikov: iz srbohrvaščine 156, iz slovenščine 46, iz makedonščine 6, iz arabščine in danščine po 5, iz češčine oziroma slovaščine ter iz madžarščine po 10, iz angleščine 201, iz francoščine 129, iz italijanščine 16, iz grščine 12, iz nemščine 109, iz poljščine in španščine po 8, iz ruščine in jezikov narodov Sovjetske zveze 50, iz romunščine 1, iz švedščine in turščine po 2, iz norveščine 4, iz več jezikov 17, iz raznih drugih jezikov 21 knjig.

Med posameznimi jugoslovanskimi republikami je zavzemala Slovenija eno izmed prvih mest. Knjig in brošur je izšlo 626 v 2.418.000 izvodih in obsegu 6354 avtorskih pol. Časnikov je izšlo v Sloveniji 56, med temi 4 dnevnik, skupna naklada pa je znašala 51.460.000 izvodov. Časopisov ali revij je bilo v Sloveniji 140 s skupno naklado 4.125.000 izvodov.

V Jugoslaviji:

Skrb za narodne manjšine se zrcali tudi v njihovem tisku

Znano je, da enakopravnost narodnih manjšin v Jugoslaviji ni le prazna fraza, marveč je postala resničnost, zasnovana na najširši podlagi. O tem se lahko prepriča vsakdo, ki pride v tiste predele jugoslovanske države, kjer živijo na istem ozemlju pripadniki dveh ali celo več narodnosti. V vseh teh krajih se enakopravnost kaže tudi že v zunanji sliki, v dvojezičnosti javnih napisov, ki je izvedena tako dosledno, da je v državnem odnosno republiškem jeziku in v jeziku dotične narodne manjšine narejen tudi najmanjši kažipot.

Pa tudi v podatkih o manjšinskem tisku in manjšinski založniški dejavnosti

se zrcali skrb, ki jo jugoslovanske oblasti posvečajo narodnim manjšinam. Iz teh podatkov je razvidno, da so imele narodne manjšine v Jugoslaviji lani 25 lastnih časnikov ter 32 časopisov in revij. Časniki so izhajali po naslednji jezikovni razdelitvi: v bolgarščini 2, v češčini oziroma slovaščini 2, v madžarščini 8, v šiptarskem jeziku 6, v nemščini 6, v italijanščini, romunščini, rusinščini in turščini pa po eden. Časopisov in revij pa je bilo v češčini oziroma slovaščini 5, v italijanščini 4, v madžarščini 10, v nemščini 4, v romunščini 2, v turščini in v šiptarskem jeziku 6. Skupna naklada časnikov je znašala 9.539.000 izvodov, naklada časopisov in revij pa 1.206.000 izvodov.

Nov prezident direkcije zveznih železnic v Beljaku

Ker je bil dosednji prezident direkcije zveznih železnic v Beljaku, dvorni svetnik dr. Weiss izvoljen na OVP-listi za poslanca v državni zbor, ga je prometno ministrstvo razrešilo njegove prezidentske funkcije. Za njegovega naslednika je bil imenovan dvorni svetnik dr. Gradischnig, doslej prezident direkcije zveznih železnic v Innsbrucku. Namestnik prezidenta pri direkciji zveznih železnic v Beljaku je postal dipl. ing. Gutmann, dosednji namestnik dipl. ing. dr. Dultinger pa je prevzel funkcije prezidenta direkcije zveznih železnic v Innsbrucku. Oba novoimenovana prezidenta sta socialisti ter je imenovanje stopilo v veljavo s 1. oktobrom 1956.

Ravnatelj koroških deželnih uradov Newole — 60-letnik

Dne 1. oktobra je ravnatelj koroških deželnih uradov dr. Karl Newole izpolnil šestdeseto leto svojega življenja. Jubilarova delavnost je vsestranska ter je tudi vzorno uredil koroško deželno upravo. Ob tej priložnosti mu je deželni glavar Wedenig v imenu kolegija koroške deželne vlade iskreno čestital ter mu izročil spominsko darilo. Tudi ostali vodilni uradniki koroške deželne vlade, odposlanstvo personalnega zastopstva in zastopniki drugih ustanov so jubilaru izrekli svoje čestitke.

Železna Kapla

Preteklo nedeljo se je v naši okolici spet primerila huda prometna nesreča. Luka Sadovnik, kmet p. d. Peršman v Koprivni, je nameraval na cesti pri Beli z motornim kolesom prehiteti gozdnega delavca Jakoba Kuharja, ki se je vozil z mopedom. V istem trenutku je privozil iz nasprotnih smeri tovorni avto. Sadovnik se mu je nekoliko izognil, pri tem pa zadel v moped, da je voznik strmoglavil. Padla pa sta tudi motociklist in njegov spremljevalec na spremnem sedežu, 15-letni Oton Zaplotnik iz Lepene. Pri padcu se je Sadovnik zelo nevarno poškodoval na glavi ter je zdravnik ugotovil prelom lobanje in še druge poškodbe. Zaplotnik je odnesel le oddrgnjenje kože, Kuhar pa je ostal nepoškodovan.

Luka Sadovnik je preživel sin in naslednik na kmetiji znane Peršmanove družine, od katere so nacisti proti koncu vojne v krvavem pokolju pobili 12 oseb, med njimi 7 otrok. Takrat je Luka, še kot fantek, ušel gotovi smrti samo zaradi tega, ker ob zločinskem napadu slučajno ni bil doma.

V kavarni Silla v Železni Kapli je 25-letni zidar Ferdinand Pörtsch iz Obirske padel po stopnicah. Pri padcu je zadel z glavo na betonska tla in nezavesten obležal. Zdravnik, ki mu je nudil prvo pomoč, je ugotovil močan pretres možganov in prelom nosne kosti. Ponesrečenega zidarja so prepeljali v bolnišnico v Celovec.

Beljak

V Beljaku so pred kratkim zaprli 18-letnega delavca Viljema Kokala, ki si je dovolil prav predrzno pustolovščino. Vlomil je v uradne prostore tvrde Marsoner in Rainer, odnesel železno blagajno, jo odprl in pobral iz nje denar v znesku 1650 šilingov. Prazno blagajno so našli na kupu gramoza pri železniškem mostu.

Ko so mladega zlikovca prijeli, ni imel več nobenega denarja. Vse je zapravil na veseljaški način. Peljal se je v Salzburg in sicer v prvem razredu. V Salzburgu se je vozil s taksiji in se klatil po nočnih lokalih, dokler si ni od nekega znanca izposodil moped pod pretvezo, da ga bo v desetih minutah vrnil. Toda ne njega, ne kolesa ni bilo nazaj. Vozil se je po več krajih in končno kolo pustil blizu Jezernice, kjer so ga tudi našli. Fanta so izročili okrajnemu sodišču v Beljaku.

Kotmara ves

Zadnji čas smo tri osebe iz našega kraja spremili k zadnjemu počitku na domače pokopališče. Dne 16. septembra smo pokopali Filipa Lenca, ki je bil vsekdar, dokler je le mogel, priden in marljiv delavec. Na zadnje je užival že zaslužen

Trikot Celovec — Beljak — Št. Vid elektrificiran

107 kilometrov elektrificirane železniške proge — lepa pridobitev za Koroško

Že nekaj časa smo imeli priliko opazovati, da na celovski železniški postaji nastajajo precejšnje spremembe. Začeli so polagati nove tire, nekatere so odstranili, preuredili so perone in letos smo videli, da so napeljali tudi električne vode. Vsakdo si je lahko predstavljal, da pomeni to nekaj posebnega. In res je pomenilo nekaj velikega, elektrificirali so namreč pomemben del koroškega železniškega omrežja, in sicer trikot Št. Vid na Glini — Celovec — Beljak — Feldkirchen — Št. Vid. V nedeljo je bila v Št. Vidu svečana otvoritev te pomembne elektrificirane prometne žile.

Zgodaj zjutraj so se začeli zbirati na velikem trgu pred postajnim poslopjem v Št. Vidu številni prebivalci tega mesta in okolice. Megla se je kmalu razgrnila in zasijalo je prekrasno jesensko nedeljsko jutro. Malo pred deveto uro so številni gostje zasedli svoje prostore pred govorniškim odrom. Točno ob deveti uri se je pojavil pred mikrofonom prvi govornik, direktor zveznih železnic v Beljaku državni poslanec dipl. inž. dr. Weiss, ki je najprej pozdravil ministra dipl. inž. Karla Waldbrunnerja, deželnega glavarja Wedeniga, generalnega direktorja avstrijskih železnic dr. Schantla ter številne druge goste, ki so bili ob tej priliki po-

rento. Pokojnega bomo ohranili v lepem spominu.

Naslednji dan so se številni žalni gostje spet zbrali na pokopališču, ko so položili v grob kmeta Šimena Pihlerja, p. d. Jirjovca na Brdeh. Pokojni je preminul na tragičen način. Domači pevci so mu zapeli, občinski tajnik pa mu je spregovoril v slovo. Nato je pokojnika zagnila hladna zemlja, kjer je našel mir, ki ga je na vsetu iskal morda zaman.

Za vedno nas je zapustil tudi Ferdinand Wedenig, ki smo ga zanesli k trajnemu počitku v torek, dne 24. septembra. Pokojni je bil doma iz Tinj, toda se je pri nas udomačil in kupil kmetijo pri Habnarču. Marljivo je skrbel za gospodarstvo, poleg tega pa je z veseljem pomagal, komur koli je le mogel. Zategadelj in zaradi svojega mirnega odnosa do vaščanov in sosedov ter lepega značaja je bil pokojni priljubljen in spoštovan pri vseh. Vsem prizadetim svojcem in domačim velja v vseh treh primerih iskreno sožalje!

Št. Vid v Podjuni

Mizar France Poluk iz Št. Vida v Podjuni se je minulo nedeljo popoldne peljal z motornim kolesom v smeri proti Nagelčam. Na spremnem sedežu se je peljal 57-letni rentnik Jožef Prosen. Med vožnjo je motociklist iz neznanega vzroka zgubil oblast nad vozilom, da sta se vozača prevrgla. Prosen je z glavo zadel na cesto tako nesrečno, da si je prelomil lobanjo ter obležal na licu mesta mrtev. Poluk je na srečo odnesel le oddrgnjenje kože. Pretresljivi dogodek je vzbudil v vsej okolici veliko pozornost in globoko sočutje s prizadetimi.

Ruda

Ravnatelj naše osnovne šole g. Herman Mori se je pred nedavnim občutno ponesrečil s svojim kolesom. Na dravograjski cesti blizu Rude se na precejšnji strmini strmoglavil ter si pri padcu pretresel možgane in odnesel še druge poškodbe.

Loga ves

Žalostna prometna nesreča se je v noči od sobote na nedeljo pripetila na cesti iz Vrbe v Logo ves. Mizar Filip Tergašnik se je peljal z motornim kolesom, na spremnem sedežu pa je sedel Erwin Tergašnik, oboje iz Loge vasi. Že sta prispela v vas, ko je motociklist zavozil na levo stran ceste in zadel v živi plot. Oba sta strmoglavila ter se je Filip pri padcu smrtno ponesrečil, Erwin pa se je tako močno poškodoval, da so ga morali prepeljati v bolnišnico v Beljak. Smrtno ponesrečen mizar je bil šele 27 let star. Njegov tragični konec je vzbudil veliko sočutje pri vseh, ki so ga poznali.

vaobljeni v Št. Vid. Dr. Weiss je v svojem govoru med drugim poudaril veliki pomen, ki ga prinaša koroškemu tujskemu prometu elektrifikacija teh pomembnih železniških zvez.

Za dr. Weissom je govoril generalni direktor zveznih železnic dr. Schantl. Med drugim je nakazal ogromno delo, ki je bilo pravkar končano, saj je Koroška pridobila s tem 107 km elektrificiranih prog. Med drugim je nakazal tudi težkoče, pod katerimi se je odvijala elektrifikacija, saj je prav na odseku Celovec — Beljak bilo mnogo tehničnih vprašanj, ko je delno samo enotirna proga skoraj stalno zasedena in je le malo prostih minut, v katerih je bilo možno delo opraviti. Vendar je bilo delo ob požrtvovalnem sodelovanju železnic in tvrdk opravljeno točno in zanesljivo. Obenem so delno položili tudi dvojni tir in dva dvotirna mostova čez Dravo pri Podravljah, ki sta bila prav tako v nedeljo predana svojemu namenu. Lice proge od Celovca do Beljaka se je v okviru elektrifikacije močno spremenilo, ker so obnovili skoraj vse postaje in posebno modernizirali postaji v Porečah in Vrbi.

Oglasil se je tudi deželni glavar Wedenig in se zahvalil zvezni vladi za pomoč Koroški, ki je po letih razdejanja zopet vzcvetela.

Nazadnje je imel slavnostni govor minister dipl. inž. Waldbrunner, ki je v svojem govoru nakazal najrazličnejše težave, ki so nastale, preden so se elektrifikacije sploh lahko lotili. Predvsem je bilo treba rešiti finančni problem. Poudaril pa je, da bodo z elektrifikacijo nadaljevali, tako da bo elektrificirana južna železniška zveza Dunaj — Semmering — Beljak — Jesenice in Beljak — Trbiž. Ob koncu je minister dejal: »Trudili se bomo, da bomo zaključili elektrifikacijo glavnih koroških prog. S tem hočemo poudariti veliki pomen Koroške kot tujskoprometne dežele in ji pomagati pri nadaljnjem razvoju. Z odkritosrčno željo za nadaljnji dvig v deželi odpiram električni obrat na teh progah, kakor tudi dvotirni promet na progi Podravlje — Beljak in oba mostova pri Podravljah.

Kmalu nato je že drvel prvi lepo ovenčani vlak na električni pogon proti Celovcu — Beljaku — Feldkirchenu — in nazaj v Št. Vid. Na vseh postajah so ga številni navdušeni ljudje in župani pozdravljali in izražali svoje veselje in zadovoljstvo. In povsod so odmevali poskočni zvoki godb na pihala.

Upajmo, da se bodo pri nadaljnji elektrifikaciji koroških železnic spomnili tudi prog Celovec — Pliberk in Celovec — Področica, ki imata prav tako velik pomen za tujski promet.

Razne vesti iz Koroške

Deželni glavar Wedenig se je vrnil z dopusta ter je v ponedeljek, dne 1. oktobra spet prevzel svoje uradne posle.

Skupina sedemindvajsetih zastopnikov holandskih potovalnih uradov in obratov iz Rotterdama se je mudila pred nedavnim na Koroškem. Pod vodstvom zastop-

Od mnogih milijonov, ki jih Glückstelle Mihálovits za loterijo plačuje svojim srečnim dobitnikom lahko priteče znaten del tudi v Vaš žep, če se odločite za igranje v razredni loteriji. Lahko ste nekoliko praznoverni. Če je Fortuna dobre volje, potem ste prav Vi določeni za prihodnji glavni dobiček. Upoštevajte današnji prospekt in naročite še danes Vašo srečko pri Glückstelle Mihálovits, Wien I., Wipplingerstrasse 21 »An der Hohen Brücke«.

nika deželnega tujsko-prometnega urada so prepotovali Koroško ter si ogledali tujskoprometne kraje, ki bi v prihodnji poletni sezoni prišli v poštev za skupinske obiske holandskih turistov.

Minuli teden je 18 sester iz tretjega letnika državno priznane šole za nego bol-

Slovenska prosvetna zveza naznanja: Planinski oktet iz Maribora pride

Po posredovanju Slovenske prosvetne zveze v Celovcu bo Planinski oktet iz Maribora gostoval na Koroškem in sicer: v soboto, dne 13. oktobra 1956, ob 20.00 uri v Št. Primožu pri Voglu,

v nedeljo, dne 14. oktobra 1956, ob 11.00 uri v Železni Kapli v kino-dvorani, v nedeljo, dne 14. oktobra 1956, ob 15.00 uri v Šmihelu pri Šercerju.

Planinski oktet je pevcem Slovenskih prosvetnih društev iz Šmihela, Pliberka, Št. Vida in Železne Kaple v dobrem spominu z gostovanjem minulo jesen, ko jim je na družabnem večeru v Mariboru zapel vrsto odlično podanih pesmi. Kdor koli bo koncerte ob priložnosti njihovega gostovanja na Koroškem obiskal, mu ne bo žal, ker bo spet lahko užival zvoke slovenske melodije, zapete od izvežbane nega in priznanega zbora.

*

Potujoči kino SPZ predvaja

od sobote, 6. oktobra do četrta, 11. oktobra 1956 film:

»Gorski tihotapec«
(Der Schmuggler vom Ötztal)

v soboto, 6. oktobra, ob 20.00 uri v Ledenicah pri Rauschu,

v nedeljo, 7. oktobra, ob 20.00 uri v Bilčovsu pri Miklavžu,

v torek, 9. oktobra, ob 20.00 uri v Škofičah pri Schützu,

v sredo, 10. oktobra, ob 20.00 uri v Šmihelu pri Šercerju in

v četrtek, 11. oktobra, ob 20.00 uri v Št. Primožu pri Voglu.

K temu filmu mladoletni nimajo dostopa.

V nedeljo, 7. oktobra, ob 15.00 uri predvaja Potujoči kino SPZ v Bilčovsu pri Miklavžu za mladino pravljčni film:

»Der Strubelpeter«.

Letni sejem v Št. Vidu

Znani letni sejem v Št. Vidu na Glini je v polnem razmahu. Iz vseh krajev dežele prihajajo številni obiskovalci, mnogi pa tudi iz sosednih zveznih dežel. K številnemu obisku prispeva seve tudi izredno lepo vreme in razne zanimivosti, ki jih razkazujejo na sejmu. Veliko je zabave, tradicionalnega keglanja in kvartanja, sklepajo pa tudi precej trgovskih zaključkov.

V ponedeljek je bil velik živinski sejem, kjer so postavili na trg 800 živali, med temi plemenske krave, mlade konje, kobile, mlade bike, vole in klavne krave. Plemenske bike so prodajali po 5 do 8000 šilingov, enoletne konje po 3 do 4500 šilingov, kobile po 1500 do 3000 šilingov, par volov po 8800 do 9200 šilingov in klavne krave po 5 do 7 šilingov za kilogram. Kupci so se najbolj zanimali za krave.

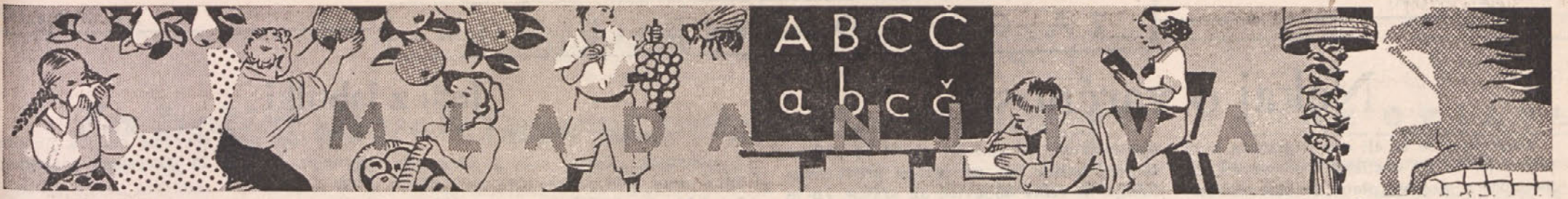
nikov napravilo zaključne izpite. Ob primerni slovesnosti je deželni sanitarni direktor izročil novim bolniškim sestram diplome. Namestnik deželnega glavarja Krassnig je kot pristojni referent koroške deželne vlade diplomiranim sestram čestital ter posebno poudaril lep uspeh tega letnika, ko je osem učenek napravilo izpize z odliko, dve pa z zelo dobrim uspehom.

OBVESTILO

Starše otrok, ki so bili v počitniški koloniji v Crikvenici, prosimo, da ob priložnosti, ko se mudijo v Celovcu, dvignejo v pisarni Gasometergasse 10 osebne izkaznice, ki so jih takrat predložili za ureditev potnega dovoljenja.

KOLENDAR

Petek, 5. oktober: Placid
Sobota, 6. oktober: Brunon
Nedelja, 7. oktober: Kralj. rož. ven
Ponedeljek, 8. oktober: Brigita
Torek, 9. oktober: Gisleus
Sreda, 10. oktober: Francišek
Četrtek, 11. oktober: Materin, D. M.

O srečni družini

(Tibetanska pripovedka)

Nekoč so slon, opica, zajec in sraka živeli v velikem prepiru.

Kadar koli so se srečali, so se začeli prepirati, često so se pa celo stopili. To so izkoristile zveri roparice. Le-te so sprte živali ujele in jih pobile. Zato so slon, sraka, opica in zajec sklenili premirje. Od tedaj so živeli v slogi, samo nekaj je vznemirjalo njih bratstvo. Niso se mogli zediniti, kdo od njih je starejši. Dolgo so o tem razpravljali, dokler niso nekoč prišli pod visoko drevo, katerega krošnja je metala na zemljo gosto senco.

Slon je pogledal drevo in dejal: »Ko sem prvič šel mimo tega drevesa, nisem mogel najti pod njem sence, ki bi me varovala pred vročim soncem«.

»Jaz pa«, je dejala opica, »ko sem prvič stala pod tem drevesom, sem se lahko z nosom dotaknila njegovega vrha«.

Zajec je pa pristavil:

»Moja ušesa so bila daljša ko to drevo«. Sraka se je pa samo nasmejala:

»Dragi moji, jaz sem pa prinesla seme, iz katerega je drevo vzklilo«.

Tedaj so živali dejale:

»Najmlajši brat je slon. On naj nosi opico. Starejši od opice je zajec, zato naj se vzpne na opičin hrbet. Sraka je pa najstarejša, zato naj sede na zajčev hrbet«.

Odtlej ni nič več motilo njihove sloge in vsi so četvorico imenovali »srečna družina«.

družina«. Vsepovsod kamor koli je prišla ta četvorica, je postalo vse složno in veselo. Živali in ljudje so jih jemali za vzgled.

Zategadelj visi v vsaki tibetanski hiši na steni slika, na kateri nosi slon opico, na tej stoji zajec, na njem pa sraka. Ta slika vsakogar spominja, da nosita bratstvo in mir v vsako družino pravo srečo.

LENIVKA

Mož bi si rad preoblekel srajco. Rekel je zanj ženi, pa mu je ni dala.

»Žena«, ji pravi, »ne bodi taka! Daj mi srajco, da se preoblečem in me ne požro uši.«

»Mož, kako naj ti jo dam«, mu odvrne žena. »Saj je nimam ne zate ne zase«.

»Zakaj pa je nimaš, žena? Če jo imajo druge, jo imaš tudi ti lahko.«

»Oj, mož, oj, gospodar, kako si čuden! Ali ne vidiš, da nimam časa, da stkem platno, ga obelimo in ti iz njega napravim

Neki cesar je imel sina edinca, ki je bil nad vse pameten in lep.

Prišel je čas za cesarjevičovo ženitev. Car je poslal najpametnejšega dvorjana križem po deželi, da bi našel nevesto, ki bo njegovemu sinu v vsem enakovredna.

Dvorjan je prepotoval devet dežel, toda v nobeni ni staknil dekleta, ki bi bilo primerno za cesarjeviča. Naposled je dospel še v deseto deželo. Šele tu je zagledal dekle, kakršnega je iskal.

Vrnil se je k carju in mu rekel:

»Našel sem dekle, častitljivi car, ki je lepo, pametno in vredno carjeviča.«

Car pa se zamisli in reče:

»Najpametnejši si izmed mojih dvorjanov. Dobro si ocenil dekle. Vendar ne bo odveč, če še enkrat preizkusimo njene vrline. Poslal bom k njej snubca s sporočilom. Radoveden sem, če bo razumela, kar ji bom sporočil.«

In car je res poiskal snubca in ukazal služabnikom, naj mu izročijo dvanajst zlatnikov, potico in kozji meh vina.

Ko je bil snubec že pripravljen za odhod, mu je car še naročil:

»Pozdravi mi cesarjevičovo nevesto. Izroči ji zlatnike, potico in vino ter izgovori sledeči stavek: »Pri nas ima leto dvanajst mesecev, mesec je vedno poln in naše koze imajo štiri noge.«

Cesarski snubec je krenil na dolgo pot. Prepotoval je devet dežel in končno prispel v deseto. Poiskal je pametno dekle, se ji priklonil in rekel:

»Prinašam ti številne pozdrave, lepo dekle. Pošilja ti jih naš car, ki te je izbral za svojo snaho. Pošilja pa ti tudi darove in ti sporoča, da ima pri nas leto dvanajst mesecev, da je mesec vedno poln in da imajo naše koze štiri noge.«

Dekle je darila sprejelo in odgovorilo:

»Pozdravi svojega carja! Hvala za bogate darove, zdaj pa stopi v hišo, da se spočiješ in malce okreпчаš!«

Dekle je imenitno pogostilo carjevega poslanca, ko pa se je spet odpravil na pot, mu je naročilo:

»Povej carju, da ima pri nas leto vedno enajst mesecev, da imamo vedno okrnjeni mesec in da hodijo naše koze po treh nogah. Pa še to mu povej, da naj nikdar ne izključe gavrano oči.«

Carski snubec se je vrnil v domače dvore in sporočil carju, kar mu je naročilo dekle. Car se je začudil njeni bistrumnosti. Snubec ji je namreč prinesel samo 11 zlatnikov, načeto potico in slabo mero vina, kajti eno nogo meha je med potjo izpil. Zato mu je dekle tudi tako zasoljeno odgovorilo.

»Nisi izpolnil svoje dolžnosti«, je zakričal car nad svojim dvorjanom. »Med potjo si ukradel en zlatnik, načel potico in pil vino!«

Carski snubec je padel na kolena, privlekel iz žepa zlatnik in prosil cesarja za milost:

»Oprosti mi, častitljivi car! Prevaril sem te. Tu imaš zlatnik, ki sem ti ga ukradel. Lačen sem bil in utrujen, zato sem tudi načel potico in popil nekaj vina.«

Car pa se je nasmešnil in mu odpustil, zakaj pametno dekle mu je sporočilo, naj gavrano ne izključe oči.

Še istega dne je cesarjevič odpotoval po svojo nevesto in jo čez nekaj dni pripeljal na dvor. Car, cesarica in dvorjani so jo pričakali z velikimi slavnostmi, saj ni bila samo pametna, marveč tudi na moč lepa.

Bolgarska pravljica

Hrastova palica

Marijevčani so šli na sejem. Šli so, šli in spotoma videli hrast. Hej, hoteli so odломiti hrastovo palico. Kako naj jo odlomijo, to ve Peja Bistroglavec. Pa reče Peja Marijevčanom:

»Takole, bratje, naredimo: prišli se bomo drug za drugega, vsi se bomo obesili na hrastovo vejo, pa jo bomo odlomili.«

Kot najpametnejši je Peja prvi splezal na hrast in se prijel za vejo. Njemu za noge se je prijel naslednji in tako po vrsti vsi. Ko je Peja videl, da že vsi visijo, je zaklical:

»Hej, bratje, počakajte, da pljunem v roke!«

varni. Prostrane samote zelenih grebenov so bile bolj mirne, a tudi bolj neznane.

Najteže je lezel Marjan. Ko so prišli iz gozdičev na valovite senožeti blizu vrha, je padel. Nato je napravil nekaj korakov in spet je bil na pokošeni travi. Kar zgrabilo ga je v kolenih in ni jih mogel več premakniti. Stal je, kakor da bi imel zvezane noge. Nekdaj je to doživljal v sanjah. Toda takrat se je v največji grozi — ko so ga preganjanci že hoteli zgrabiti — ves moker in prestrašen prebudil. Danes pa je vse to živa resnica. Kje so tisti srečni trenutki prebujenja, ko je v postelji poleg sebe zaslišal mirno dihanje mame? — Ko pa se je odpočil, so se mu noge spet razvezale — — —

Bili so že visoko na Planini. Kojško je bilo na nasprotnem hribu globoko pod njimi.

In takrat so karabinjeri in pomožni policisti Kojško obkolili, išoč neznance, o katerih jim je javila prestrašena žena.

ALI JE ČLOVEK ALI ŽIVAL?

Kmet Simčič je že navsezgodaj odrinil s svojima dvema sinovoma v gozd pod vrhom Planine. Ves dan so bili sami, proti večeru pa se je nenadno od nekod vzel mlad, čokat fant. Ustavil se je pri njih in jih mirno vprašal:

»Kaj delate?«

»Drva spravljamo.«

36

»Ne poznamo nobene Emilije Gornik!« je odgovorila žena z velikim nezaupanjem.

»Ali je res ne poznate?«

»Ne!« je rekla naglo in ostro.

»Je pri tej hiši številka 13?«

»Da!«

»Čudno, da ne poznate Gornikove — — —«

»Smo jo poznali, ampak zdaj je ne poznamo več!«

Igor jo hoče še nekaj vprašati, toda žena napravi odločno kretnjo, s katero se navadno zapirajo vrata, in začne vsa iz sebe:

»Bežita — — — kvestura nas opazuje — — — hiša je zastražena — — — samo nesrečo vam prinašate — — — hočete, da gremo vsi v maloro?«

Ko stopita spet na cesto, zagledata tej hiši nasproti veliko stavbo z napisom:

Casa del fascio

Tega poprej še opazila nista. Ju je premotila pravljica resničnost iskane številke? Morda skrb? Je bilo le še preveč mrčno, da je nista videla?

Naglo jo ucvreta za hiše in čez plotove v goščavo k Dušanu in drugim. Zbogom železničarske uniforme, ki da nas čakajo v Brdih! Prebij se, kakor veš in znaš! Zbogom javka! Še dobro, da ni bila past!

Medtem je prilezlo sonce izza vzhodnih grebenov.

Tovariši so se zastrmeli v njiju:

»Kaj je?«

»Nič!«

Igor je začel sezuvati čevlje, da jih vrne Marjanu. Tudi Ljubo se je preoblekel v svojo vsakdanjo obleko. Vsakemu sta pošeno vrnila, kar je bilo njegovega.

Cetvorica pa je molčala. Pravzaprav niso niti bili posebno razočarani ali preseženi. Kakor da bi ne bili preveč zares upali, da bosta uspela, saj bi to bilo preveč lepo. Morda jih je prevzelo brezčutje, izvirajoče iz izčrpanosti in gladu? Morda je bilo zaupanje v to, da so tod Slovenci, močnejše kakor izjalovljena pričakovanja — — —

»Kaj je bilo, da nista uspela?«

»Nič — — — zastraženost — — — terror!« reče Igor.

»Še okrcala naju je, mrhal!« jo krsti Ljubo.

»Kako? Okrcala?« postajajo pozorni.

Pripovedujeta vse od začetka do konca.

Nekaj o varčnosti

Kolikokrat se ta ali ona družinska mati pritožuje, in to dostikrat po pravici, da ne more z možno plačo družini oskrbeti vsega potrebnega. Malokdaj pa pomisli, da je v neki meri tudi sama kriva, da se le s težavo prerine do konca meseca.

Po daljših proučevanjih so namreč dognali, da se tudi v najbolj varčnem gospodinjstvu vrže proč 2 do 5 odstotkov nakupljenega živeža. Pri gospodinjstvi pa, kjer gre vse le od nosa do ust, znaša ta potrošek 10 do 15 odstotkov. Nemarna potrošnja obstoji n. pr. v vsakodnevem prekipenju mleka ali če nakupiš preveč zelenjave in ti segnijo, ali če ne odmeriš pri kuhi pravih količin ter nato zlihaš odvečno hrano v pomije.

Drugo je neka lenobnost, ko greš nakupovat kar v prvo trgovino in ne nekaj korakov dalj kjer je ceneje. Tretje so

nepazljivosti! Kolikokrat pustiš na priliko zastoj goreti luč, ne zašiješ pravočasno luknje in vržeš nogavice ali srajce, ko je bolj strgana kar proč, ali treskaš z vrati. Ko se pokvari, moraš pa mizarju odšteti stotake. Da ne govorimo o pokvarah pri vodnih pipah in prhah v kopalnici! Če nepazljivost znese vsak dan samo 1 šiling, kar je najmanj, je v nekaj letih že lepa vsota, ki bi se sicer lahko prihranila.

Koliko zlatega časa zgubiš s praznim klepetanjem! Preračunaj, kaj bi v tem zgubljenem času naredila in prihranila.

Potem pride še pozabljenost. Pozabljeni dežniki, zgubljeni robci, zgubljene knjige in celo denar in podobno. Nazadnje še nemarnost pri pažnji na stanovanje, katere so pa največkrat krivi moški. Z blatnimi čevlji gredo na preprogo, z ogorkom prežgejo prt. Sinček, ki je že odrasel, razmeče perilo in če kaj umaže, mu je malo mar, koliko milo stane. Guga se na stolicah in ko so noge stola razmajene, ga ne briga, da mora oče kupiti novega, a sebi ne more niti zoba popraviti.

Vse te »malenkosti« odtegnejo po znanstvenih računih od 8 do 20 odstotkov dohodka. Tega nemarni ljudje niti ne opazijo, toda številka ni zgolj čustvo. Številke, draga gospodinja, dokazujejo, da bi do 50. leta starosti lahko prihranila denarja, kot znaša petletna plača. Zračunaj te same in prepričaj se boste, da je to gola resnica!

PRAKTIČNI NASVETI

Pod milo denemo v skledico leseno ploščico. Ta vpije vodo in milo se ne manjša tako hitro.

Meso, ki ga obletajo velike mesarske muhe, nam ne more iti več v slast. Obvarujemo ga pred nadležnicami s tem, da ga potresemo in obložimo z drobno narezano čebulo (da odda čim več soka), ki muhe s svojim vonjem uspešno odganja.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Srbeči izpuščaj na obrazu

Vsak dalj časa trajajoči izpuščaj na obrazu spada v zdravljenje zdravnika za kožne bolezni. Zato se je treba javiti pri zdravniku, da se za stvar resno zavzame, ker zdravljenje na daljavo bi pomenilo golo ugibanje, posebno ker je pri zdravljenju treba upoštevati stanje bolezenskih sprememb na koži, pa tudi občutljivost in odpornost prizadete kože same in splošno odpornost organizma sploh.

Pri kožnih boleznih, ki so mnogokrat zelo dolgotrajne, si ni obetati že od enega samega zdravniškega pregleda pomembnega uspeha in dokončnega ozdravljenja, zato je treba ostati z zdravnikom v stalnem stiku. Mnogokrat pa je celo potreben vsesplošen zdravniški pregled, ako hočemo priti vzroku kožnih izpuščajev do dna, ker je tak izpuščaj lahko ne samo lokalno obolenje kože, temveč tudi znak kakih notranjih motenj organizma. V tem primeru lahko samo po temeljitem zdravniškem pregledu najdemo pravi vzrok obolenja kože in tako uspešno nastopimo

proti nastalim bolezenskim spremembam na koži obraza. Zato ob vsakem sumljivejšem pojavu na koži k zdravniku, ki edini lahko odredi odgovarjajoče zaščitne ukrepe.

Naš organizem potrebuje kalcij

Zdravniki pogosto ugotove, da so trudnost, nervoja in bolečine v kosteh in mišicah posledica pomanjkanja kalcija v organizmu. Najboljše zdravilo proti tem težavam je pravilna prehrana.

Izračunano je, da potrebuje dojenček do šestih mesecev od 50 do 150 miligramov kalcija dnevno, od 6 mesecev do 1 leta od 150 do 400 mg, od 1 do 12 let od 25 do 30 mg, od 12 do 20 let pa od 20 do 25 mg kalcija dnevno. Odrasli potrebujejo še več: od 700 mg do 1 grama dnevno, nosečnice in dojilje pa od 1 g do 1.5 g dnevno.

brž so opazili tega fanta, kdo ve, kakšni ljudje so, zaupati jim ni! Simčiču je postalo mrzlo pri duši.

»Kje ste?« je vprašal.

»Zgoraj, na vrhu!«

»Pojdite gor in ne pokažite glav iz grmovja!«

Fant pa ni kazal prave volje, da bi odšel.

»Ben, dobro! Ko končam delo, pridem k vam. Pecite koruzo. Počakajte!«

Strmel je za njim: fant se je vzpenjal na vrh hriba, s prsti rok se je tolkel po kolenih. Končno ze izginil v divje rastočem grmovju. Simčič je tuhtal: »Če bi ta suhec res bil nukleji, ne vem, če bi bil tako sestradan in upadel. In takoj bi sam pojedel, kar sem mu dal. Videti je dober fant« — — — Zavest in srce — toplo

človeško srce ga je vlekel k fantu. — Po drugi strani pa si je mislil: »Kmetijo imam in družino, ni se prenačljiti... še tako ni lepo delo na tem svetu — — — ko bi vsaj teh vražjih nuklejev ne bilo.«

— Budnost in bojazen sta ga zadrževali... Zdaj se mu je zazdelo, da je fant — pravi, čez hip pa je spet mislil, da to ni mogoče.

Spet se je lotil nakladanja drv, ali delo mu ni šlo od rok. Zopet ne bom izpolnil pogodbe, je pomislil. S trgovcem iz Gradiške se je namreč pogodil, da mu bo v treh dneh spravil iz gozda deset voz in jih pripeljal v Gradiško. Že ob dveh zjut-

raj odhajajo z doma, ob treh — še v trdi temi — pričenjajo z delom, pa le ne zmorejo vsega... Leta in leta že drvari po teh revnih gozdičih. Trgovci iz Gradiške si je postavil lepo hišo, njega je zdelalo — — — In sinovi: mlajša sta še doma, tretji je pri vojaki, kdo ve kje. Nikdar se ni doma valjal v volni, toda v zadnjem pismu jim je ves žalosten pisal: »Rad bi samo še enkrat kosil travo na Planini!«

Simčič se je odpravil na vrh k fantom. Hotel jih je videti še za dne. Niso bili tam, kjer mu je pokazal fant. Tam je bil samo eden, ki ga je odpeljal k ostalim na drugi konec hriba. »Previdni so, tudi oni ne zaupajo meni!« To mu je bilo všeč.

Ko je bil med njimi, se je iznebil bojazni, da bi bili kvesturini. S svojimi velikimi očmi je strmel vanje. Zlasti dva sta se mu zdela zelo slaba in na tihem se je zbal: ne vem, ali bo še kaj z njima. Ko pa se je razpletel pogovor, mu je klobuk spet šel v zrak:

»Moral bi priti do partizanov!« je rekel eden.

»Tu okrog ni partizanov!« je pohitel Simčič.

»Kje so?«

»Ne vem. Pojdite jih iskat!« Simčič je zamahnil z roko po gmajni in pomsilil: nukleji so prav tako spraševali za partizane...

Molk, mučen molk.

Jedi z jabolki

Omlete z jabolki

1 rumenjaki, ščepec soli, 1 žlica olja, 1 žlica ruma, 1 dl mleka, piva ali sadnega soka, lahko pa tudi belega vina, 125 gramov moke, 1 beljak; 1 do 2 jabolki, malo sladkorja, zmletga cimeta, limonine lupinice.

Rumenjak, sol, žlico olja, po možnosti rum, mleko, sadni sok, pivo ali vino dobro razžvrkljamo. V to nasejemo moko in še vedno mešamo, da dobimo lepo gladko tekoče testo. Testu primešamo nazadnje še trd sneg iz beljaka in na drobno zribani jabolki, dodamo še malo cimeta.

ta. Iz tega testa spečemo omlete, jih preganemo čez pol in potresemo s sladkorjem.

Ocvrta jabolka

Iz testa, opisanega v prejšnjem receptu, hitro pripravimo prav okusno pecivo. Jabolka zrežemo na prst debele rezine, jim izdoblamo peščiče, rezine pa pomočimo v pripravljeno testo in ocvremo v vročem olju ali masti. Ocvrte rezine naj se dobro osuše, da niso mastne, nato jih posujemo s sladkorjem, po želji pomešanim s cimetom.

Pregled mode — lahko tudi o majhnem mestecu velik uspeh

Pod naslovom »Pravljica knjiga mode« je minulo soboto priredila daleč naokoli znana in ugledna trgovska hiša Kometter v središču spodnjega Roža, v Borovljah, za taka manjša mesteca brez dvoma nevsakdanji družabni večer s pregledom mode. V že mnogo dni prej razprodani, prostorni kinodvorani, ki je bila prireditvi primerno in okusno okrašena, se je od prve minute pa do konca odvijal skrbno pripravljeni spored pregleda mode tako harmonično in hkrati tekoče, da

kot vlite vsem postavam in zato nudile povsem soliden pogled.

Začeni od okusnega Palmers-spalnega perila, prikupnih pidžam ter čednih jutranjih halj, preko najrazličnejših dnevnih oblek za gospodinjstvo in damo iz blaga, ki se ne mečka ter z vedno priljubljenimi škotskimi vzorci pa tja do oblek za v družbo, ki poudarjajo mladostno postavu, so se vrstili modeli, eden bolj prikupen in privlačen kot drugi. Obleke, kostumi, bluže, jopice, vse iz Kometterjeve trgovine, zlasti pa jesenski in zimski plašči iz belina, flava in volne-

nega blaga modernih vzorcev s tu pa tam krznenimi in drugimi okraski, so bili pravcata paša za oči mode željne ženske publike. Prav tako iz lastne zaloge Kometterjeve trgovine so bili čevlji, rokavice, torbice, dežniki, in nakit predvajajočih manekenov, medtem ko se je s pokrivali predstavil modni salon Smrekar.

Pa tudi moški, ki so se udeležili te za Borovlje prve tovrstne prireditve, so prišli popolnoma na svoj račun. Videti je bilo praktične in hkrati moderne

dnevne obleke za poklic, prav tako pa tudi športne kombinacije in elegantne večerne obleke ter plašče za zimo in za prehodne letne čase.

Glasbeni okvir je dal prijetnemu večeru Charly Molterer s svojo jazz-kapelo od radia Dunaj, pristrčno zabavala sta publiko pevec Mat Andrič in znani filmski komik Gert Tümler, vmes pa je spretni napovedovalec Robert Köller kramljal o modi. Zaključno torej lahko trdimo, da je imel od publike navdušeno odobravljeni prvi »pregled mode« v Borovljah, ki sta zanj odgovorno beležila mladi in agilni šef Kometterjeve hiše dr. Frank in njegova soproga Steffi, prodoren uspeh.

-or.

bi se lahko meril s sleherno slično prireditvijo v večjih in velikih mestih.

Prireditve je zlasti pokazala, da dopušča in celo zahteva sodobna moda najraznovrstnejše oblike in da ni ozko usmerjena le na eno edino »linijo«. Vseskozi pa moda v tekoči sezoni poudarja vitko postavu ali pa s krojnimi pripomočki ustvarja vsaj videz vitke postave, kjer je to zaželeno in morda potrebno. Tako so predvajalke, tudi močnejše, druga za drugo pokazale pestro modelov oblek iz trgovske hiše Kometter, ki so kljub raznolikosti po izgledu in namenu vendar imele nekaj skupnega: bile so izključno iz kakovostnega blaga, pristojale so

raj odhajajo z doma, ob treh — še v trdi temi — pričenjajo z delom, pa le ne zmorejo vsega... Leta in leta že drvari po teh revnih gozdičih. Trgovci iz Gradiške si je postavil lepo hišo, njega je zdelalo — — — In sinovi: mlajša sta še doma, tretji je pri vojaki, kdo ve kje. Nikdar se ni doma valjal v volni, toda v zadnjem pismu jim je ves žalosten pisal: »Rad bi samo še enkrat kosil travo na Planini!«

Simčič se je odpravil na vrh k fantom. Hotel jih je videti še za dne. Niso bili tam, kjer mu je pokazal fant. Tam je bil samo eden, ki ga je odpeljal k ostalim na drugi konec hriba. »Previdni so, tudi oni ne zaupajo meni!« To mu je bilo všeč.

Ko je bil med njimi, se je iznebil bojazni, da bi bili kvesturini. S svojimi velikimi očmi je strmel vanje. Zlasti dva sta se mu zdela zelo slaba in na tihem se je zbal: ne vem, ali bo še kaj z njima. Ko pa se je razpletel pogovor, mu je klobuk spet šel v zrak:

»Moral bi priti do partizanov!« je rekel eden.

»Tu okrog ni partizanov!« je pohitel Simčič.

»Kje so?«

»Ne vem. Pojdite jih iskat!« Simčič je zamahnil z roko po gmajni in pomsilil: nukleji so prav tako spraševali za partizane...

Molk, mučen molk.

»Pojdite proti Kobadarju!« je pokazal Simčič z roko proti hribom na severni strani.

Fantje pa niso kazali nobene volje, da bi kamor koli odšli.

Domov grede je Simčič zabičal svojima sinovoma, da ne smeta živi duši črhiniti besedice. Tudi ženi ni zaupal ničesar. Pač pa je šel k najboljšemu prijatelju, sosedu P.:

»Kaj misliš, a so pravi?«

»Ne vem!«

»Kaj naj napravim?«

»Preizkusi jih še!«

»Pojdi z mano. Bova oba!«

»Bolje, da greš sam.«

Vso noč ni zaspal, tudi jesti ni mogel, samo kadil je kakor Turek in pil, kakor da bi ga kuhala vročina.

Še pred tretjo uro so bili spet na gori. Ko pa je v dolini zvonilo sedmo, jim je domača hči prinesla zajtrk: slabo zabeljeno polento z mlekom. Sinova sta takoj začela zajemati, stari pa se je nekaj obotavljal, počakal, da je hči stekla proti spodnjim njivam, nato pa dejal starejšemu:

»Ali bi hotel nesti to onim na vrh?«

Simčič je pokazal na skledo in dodal: »Res je, mi že štiri ure težko dvigamo, toda oni so še bolj potrebni.«

»Tako!« je rekel starejši sin. In že ga ni bilo več.

(Nadaljevanje sledi)

Molk. Fantu se ni nikamor mudilo:

»Bi lahko kupil pri vas kaj — hrane?«

»Kaj naj vam dam? Večer je že — copruo. Košček kruha?«

Ponudil mu je svojo malico. Fant je kruh spravil.

»Nas je več — — — šest nas je,« je rekel.

»Od kod pa prihajate?«

»Iz Gonarsa smo pobegnili. Osem nas je bilo, dva sta se na poti izgubila.«

Simčič je odvrnil vejo, se zravnaval in uprl svoje svetle, krvavo obrobljene oči v fanta. Postalo mu je vroče. Slišal je o tem, da jih je nekaj ušlo iz Gonarsa, toda da bi ta bil eden izmed tistih...? Pred tednom so kvesturini-nukleji, ki so se preoblekli v potepuhe in nabirali gobe po gozdovih, izvozili partizansko patroljo ter odkrili njene javke. Nato so fašisti požgali tri hiše, v katere so partizani zahajali, in odpeljali v zapore čez dve sto ljudi — — — Kaj če ni ta fant tudi — nukleji?

Simčič je vbadal vanj svoje oči, polne nezaupanja in iskal odgovora. Fantov nastop, misli, odgovori — vse mu je bilo všeč. Toda — — — ko mu pa ne vidiš v dušo — — — kaj veš: ali je človek ali žival. Ta vojna ni taka kot prejšnja — — — v Karpatih in v Tirolah — — — To sploh ni vojna, to je hudič.

Od nekdaj je veter prinesel moške glasove. Simčič se je spomnil, da so nekaj lučajev pod njim kopači krompirja. »Naj-

Za boljši uspeh jeseni pripuščeni svinj

Zimski pujski slabo rastejo in jih več pogine kakor poletnih. Vzrok temu je v prvi vrsti pomanjkanje vitaminov in mineralnih snovi v zimski krmi bregih in doječih svinj.

Na podlagi dognanj o potrebi hranilnih snovi domačih živali ima industrija krmil na razpolago celo vrsto pripravkov, s katerimi je mogoče preprečiti te in podobne motnje v praiščeriji in govedoreji. Za odpravo slabe rastnosti in boleznih pri mladih pujskih priporočata znana strokovnjaka prof. dr. W. Liebscher in dipl. ing. F. Krisper naslednje krmiljenje:

Breje svinje naj dobijo v začetku brestosti zeleno krmo, še boljše pa je, če jih spustimo na pašo. Pozimi namesto zelene krme pokladamo peso, dobro silažo in seno ter po potrebi 1/2 do 1 kg mešanice krepke krme, ki vsebuje dovolj beljakovin, mineralnih snovi in sledovnih ele-

mentov železa, bakra, mangana, kobalta, cinka in joda ter vitaminov A, B in D. Dobro je tudi, če dobijo breje plemenice Aurofac. Sestava take krmne mešanice ni tako težka, kakor na videz izgleda. Vse te snovi dobi breja svinja v mešanici krepke krme, v kateri je 35 % ječmenovega zdroba, 35 % ovsnega zdroba, 16 % pšeničnih otrobov, 6 % ribje moke, 6 % sojinega zdroba, 1 % krmilne krede in 1 % Bioplexa S. »Bioplex« je krmni dodatek, ki vsebuje sledovne elemente, vitamine in Aurofac.

To mešanico krepke krme izpopolnimo v zadnjem tednu pred prasitvijo in v prvem tednu po njej z 10—15 g Aurofaca 2 A dnevno. Obroke zelene krme ali pese, silaže in sena proti koncu brejosti zmanjšujemo, zato pa povečujemo obrok mešanice krepke krme, da dobi svinja pred prasitvijo že 1 1/2 kg krepke krme. Prve dni po prasitvi naj dobi plemenica sploh samo napoj, v katerem je 1—1 1/2 kg mešanice krepke krme. Šele postopoma ji pričnemo večati dnevni obrok mešanice krepke krme in obrok osnovne krme (pese, seno etc.). Z 10. dnevom naj dobi plemenica zase in za vsakega pujska dnevno 1/2 kg mešanice krepke krme (n. pr. svinja z 10 pujski naj dobi 5 1/2 kg mešanice). Ta obrok delimo s številom dnevnih krmiljenj.

Pujski naj po 14 dneh dobijo v svoj

koč postavljen zabojček s suho vrtno zemljo, kateri je treba primešati ovsene kosmiče (Haferflocken), pšenično in ječmenovo zrnje ter čist seneni zdrob. Na kilogram prsti je treba dodati ca. 5 dkg Bioplexa S. Pujski pričnejo riti po zemlji in se pri tem naučijo žreti ponujeno krmo.

Čim vidimo, da pujski tako ponujeno krmo žrejo, jim postavimo v koč koritce z luščenim ovsem ali ovsnimi kosmiči, katerim dodamo na 1 kg okoli 15 dkg sladkorja in 2 dkg Bioplexa S. V drugo posodo pa jim postavimo kislo posneto mleko. Ko se pujski lotijo tudi te krme, jim pričnemo poleg mleka, ki ga dobijo pri materi, postavljati v koč mešanico iz 50,5 % ječmenovega zdroba, 37 % ovsnega zdroba brez lusk, 10 % pšenične krmne moke, 2 % Bioplexa S in 0,5 % krmilne krede, kar zmešamo s kislim posnetim mlekom. Te mešanice dajemo pujskom toliko, kolikor je požrejo.

S tem dodatnim krmiljenjem in z infrardečo žarnico bodo pujski ostali zdravi in bodo lepo rasli, plemenico pa bomo obvarovali pred močnim izčrpanjem s strani pujskov. Tako gnezdo pujskov bo tudi pozneje hitrorastno in bo dobro izrabljalo krmo, svinja pa bo ostala zdrava, krepka in mirna ter bo lahko dala večje število gnezd pujskov, kakor doslej. Jesenski priprave svinj, ki se ga mnogi še bojijo, pa bo potem postal tudi rentabilen.

Jesensko delo v kmečkih gozdovih

Letos je ponekod jelka bogato obrodila. Dobro bi bilo, da obilen obrod izkoristimo in pomagamo naravi. Seme kali na tleh, kjer pride neposredno v stik z zemljo. Na neprepereli in vlažni plasti listja na gozdnih tleh sicer vidimo, da seme vzkali, kakor hitro pa se ta vrhnja plast ob prvih sončnih dneh posuši, kalčki izginejo. To pa nam kaže pot, kje in kako bomo uspešno izrabili naravno nasemenitev.

Odstranili bomo z železnimi grabljami zgornjo nepreperelo plast listja, da se bo pokazala sveža zemlja. Plasti bomo odstranjevali v obliki kvadrata v medsebojni razdalji poldruga metra. Pregrabili bomo parcelo posebno okoli semenjakov, kjer ni spodaj še nič pomladka. Jelka je zelo občutljiva za pripeko. Upoštevati moramo njene lastnosti in ji pripraviti

zaprte lege, kjer nimata veter in sonce toliko dostopa. Sicer pa pogled, kje se je jelka nasadila že v prejšnjih letih. To je najboljši kažipot, kje naj se pregrabijo tla. Zdaj pa si oglejmo še drugod.

Teren, kjer ste sekali spomladi drevje je ugoden za izkop panjev, posebno če so tla ravna in globoka. Sedaj je čas za to, da se lotimo tudi tega dela.

Z lopato odkoplji zemljo okoli panjev. V globokejši plasti posežite z rovnici in izmečite zemljo izpod panja. Korenine in koreninice presekamo z dleti na dolgih ročajih, zunanje korenine pa s krampi v obliki sekire. Ko vse okoplješ, zapni verigo za korenino in drog, ki leži na zgornji strani na dvigalu, na spodnji pa na tleh. Zavrti dvigalo in panj bo lezel iz zemlje. Tako izkoplješ velike panje. Če imaš sveder in smodnik jih razstreli

Pogozditev slabe košenice je treba pripraviti jeseni

Marsikod se raba strmih košenic ne izplača več. Donašale bodo več, če jih zasadiš z gozdnim drevjem. Za te vrste pogozdovanja daje ministrstvo za kmetijstvo in gozdarstvo subvencije, če za nje zaprosimo pri Kmetijski zbornici — oddelek za gozdarstvo, ki napravi tudi projekt za pogozditev in potrebno subvencijo.

Za uspešno pogozditev košenic je umestno, da pričnemo s pripravami že v jeseni. Te priprave so v tem, da v razda-

li, v kateri mislimo saditi drevesca, odstranimo rušo v velikosti 60 × 60 cm. Če imamo dovolj gnoj, ga na teh mestih pomešajmo z zemljo. Dobro je, če dodamo pred zimo na vsako sadiko še kakih 10 dkg Thomasove moke in 5 dkg kalijeve soli. S tem bomo zemljo za saditev nabolje pripravili. Sadike se bodo spomladi naglo prijele in pričele takoj rasti. Rast bomo pa še pospešili, če bomo koncem maja potrosili vsaki sadiki prgišče nitramoncala.

S tako pripravo zemlje bomo pridobili pri mlademu nasadu par let na rasti. O izbiri drevesnih vrst se posvetujmo s pristojnim gozdarjem.

Premalo gozdnih sadik

V Avstriji je treba pogozditi okoli 165.000 ha gozda, kar predstavlja ca. 5,5 % gozdne površine. Pogozditev te površine in golosekov, ki vsako leto nastanejo, zahteva več gozdnih sadik, kakor jih trenutno domače gozdne drevnice spravijo na trg. Njihova letna kapaciteta znaša 100 do 110 milijonov sadik. S temi sadikami bi bilo šele v 20 letih mogoče pogozditi vse goloseke. Da bi pogozditev pospešili, so v zadnjih letih pričeli uvažati gozdne sadike. Lani so uvozili 23 milijonov gozdnih sadik, za prihodnjo pomlad pa jih namestavljajo uvoziti nadaljnjih 25 milijonov. Uvožene sadike za saditev v goratih krajih večinoma ne odgovarjajo. Zato pristojni organi priporočajo povečanje gozdnih drevnic in zmanjšanje golosečenj ter prehod na prebiralne sečnje, ki omogočajo naravno pomladitev gozda.

RAZNE OBJAVE

Sejmi za plemensko govejo živino bodo:

11. oktobra: v Št. Vidu ob Glini za 90 telic in krav marijadvorske pasme;

12. oktobra: v Trgu (Feldkirchen) za 90 bikov ter 30 do 40 telic in krav pincgavske pasme;

16. oktobra: v Lienzu za telice in krave pincgavske pasme;

Sejmi za govejo živino za nadaljnjo rabo pa bodo:

8. oktobra: v Kočah (Kötschach);

15. oktobra: v Volšperku;

22. oktobra: v Svincu (Eberstein);

29. oktobra: v Železni Kapli.

Na zadnjih plemenskih sejmih so doslej prodane živali naslednje povprečne cene:

Lienz, 18. sept.: (pincgavci)

biki	II a	3 kom.	šil. 14.733.—
	II b	12 kom.	šil. 13.558.—
	III a	66 kom.	šil. 7.360.—
	III b	16 kom.	šil. 4.962.—
krave/telice	I		šil. 6.757.—
	II		šil. 5.340.—
	III		šil. 4.470.—

Št. Vid, 14. sept.: (marijadvorci)

biki	II a	1 kom.	šil. 13.800.—
	II b	4 kom.	šil. 11.950.—
	III a	34 kom.	šil. 7.032.—
	III b	12 kom.	šil. 4.967.—
krave	II	9 kom.	šil. 6.655.—
	III	3 kom.	šil. 5.767.—
	IV	1 kom.	šil. 5.500.—
breje telice	II	20 kom.	šil. 6.310.—
	III	22 kom.	šil. 5.718.—
	IV	2 kom.	šil. 5.300.—

Vsdržavna razstava in sejem simodolcev v Welsu

najboljši bik	šil. 37.600.—
najboljša telica	šil. 19.700.—

kar v gozdu, naloži na voz in odpelji domov. Porabil jih boš za kurjavo, drva pa rajši prodajaj. Jame moraš poravnati in še pred zimo zasadiš s sadikami, ker je tudi jesensko pogozdovanje uspešno.

Ko opraviš to delo si oglej, kje boš grabil listje in žel steljo.

Marsikje vidiš, kako raste le nizko drevje! Ne dosega istih višin kot v ostalem gozdu, kjer ne steljarimo. Temu se ne čudi. Z odvzemom listja jemljemo gozdu, vsako leto gnoj. Zemlja se od leta do leta slabša. Odnajanje listja se kaže na gozdnem drevju. In vendar nismo storili niti naši očetje, niti mi ničesar gozdu v korist in izkoriščamo steljo kar naprej. Osnova gozdu je rodovitna zemlja, ki se ohrani le, če spoštujemo neizprosni zakon narave, ki ga lahko na kratko označimo z »D A J D A M«. Tako dolgo, dokler zemlji ne bomo vračali tistega kar ji pripada, ne bo uspelo. Ugibali so že ponekod, da li bi bilo boljše, če bi steljni pogozdili, ker so tla najbolj primerna za gozd in bi si dobavljali steljo drugod. Težko bo začeti, vendar bomo morali kreniti na novo pot. Slišali ste že, da švicarski kmetje slamo uvažajo samo za to, da ne bi odvezemali gozdu gnoj, ki si ga napravlja sam in ki mu je potreben za uspešno rast.

Ponekod kleščijo veje iglavcev za nastilj. Tudi obsekovanje vej ni priporočljivo. Vsaka rana, ne samo na drevesu, povzroča, da se v njo naselijo glivice ali bolezenske kali. Ne pozabimo, da prodira rdeča gniloba v deblo ne samo skozi rane v koreninah, temveč tudi skozi rane v debelu tam, kjer so bile odsekanje veje. Na zunanosti drevesa ni opaziti sprememb, v notranosti pa se rdeča gniloba širi proti srcu in po debelu navzgor. Večkrat ugibamo, kako to, da je drevo znotraj bolno, ko pa je zunaj zdravo. Ko deblo razgaš in odrežeš bolni del ter ga razkolješ, vidiš, da je deblo začelo gniti od odsekane veje navzgor in navzdol.

Kaj bomo še počeli v gozdu jeseni? Skrbno si bomo ogledali, katero drevje bo godno za posek. Pospravili bomo stara sečišča, če nismo tega storili po poseku, nekoliko čistili, redčili, izvršili mala popravila poti in odtokove vode v primežu naliva.

Peter Vovk

Sedaj gnoj na travnike

Izkušnje so pokazale, da travnike najbolj uspešno gnojimo s hlevskim gnojem koncem septembra po zadnji košnji. V tem času še omogočimo koreninam, da prevzamejo hranilne snovi gnoj in jih nakopičijo za prihodnjo pomlad. Poznejše gnojenje ni več tako uspešno, ker jesensko deževje in vigredno talenje snega spereta hranilne snovi gnoj, ne da bi jih mogle korenine prav vsrkati. Jesenski pokrov hlevskega gnoj na travniku pospešuje tudi godnost zemlje in tvorbo humusa.

Kjer le mogoče, strosimo hlevski gnoj na travnik že sedaj. Čez 3 tedne pa gnojimo isti travnik še s Thomasovo moko in pridelek sena v prihodnjem letu se bo podvojil.

Več kombiniranih trosilcev gnoj

Nakladanje, razvoj in trošenje hlevskega gnoj niso samo težka opravila, temveč pri današnjem pičlem številu ljudi na kmetiji tudi izredno zamudno delo, ki upade ravno v čas, ko vreme ovira pravočasno setev. Kmetije, ki imajo traktorje, bi zaradi tega morale imeti tudi trosilce gnoj. Z njimi bi bilo delo lažje in hitreje opravljeno, poleg tega pa bi bili prav zaradi hitrejšega opravlja razvoja in trošenja gnojilna vrednost gnoj in pridelek boljši. Nekateri trosilci gnoj omogočajo, da imamo v teku 12 ur na hektarju površine gnoj razvožen in natrošen ter podoran.

Za 15-PS-traktorje, ki pri nas prevladujejo, so pripravi naslednji trosilci gnoj: »Paltentahl-trosilec gnoj, »Dungautomat«, trosilec »Schicht« in trosilec od »Ybbstaler-Maschinenbau«. Vsi ti trosilci so kombinirani in jih tudi lahko uporabimo kot priklopne vozove na traktor. Posebnost med trosilci gnoj predstavlja »Streumeister«, ki ga rabimo lahko za vse prevoze na kmetiji, poleg tega pa trosimo z njim hlevski gnoj in umetna gnojila.

Tudi pri trosilcih gnoj ne pozabimo, da je najcenejši tisti stroj, ki ga je mogoče večstransko uporabiti.

Strokovne knjige o gozdarstvu

Kmečki gozd pridobiva čedalje bolj na svojem gospodarskem pomenu. Skrajni čas je, da mu posvetimo najmanj toliko pozornosti, kakor smo je posvetili vsa zadnja leta našemu poljedelstvu in živinoreji. To velja tako za našo organizacijo, kakor tudi za vsakega posameznika. Za pričetek hočemo vprašanja, ki so povezana z našim gozdom, obravnavati v naših »Obvestilih«. Slediti pa bodo mo-

rali tudi praktični tečaji. Koristno za vsakogar bo tudi to, da se bo posluževal razpoložljive literature iz gozdarstva.

Tiskane besede o gozdarstvu nimamo veliko. Za posamezna vprašanja in tudi za praktično uporabo pa imamo več brošur in knjig, ki vam jih lahko preskrbi Slovenska kmečka zveza v Celovcu.

Kmetovalcem priporočamo:

Inž. M. Čokl: »Kako pogozdujemo«	cena šil.	3.—
Inž. M. Čokl: »Smolarski priročnik«	„	2.—
Inž. V. Beltram: »Apnenje v gozdarstvu«	„	1.—
Inž. J. Šlander: »Zatiranje lubadarjev«	„	1.—
Inž. B. Žagar: »O gozdnih požarih«	„	1.—
Inž. M. Šušteršič: »Nega bukovja in jelovja«	„	1.50
Inž. Drago Kajfež: »Tablice za kubiranje«	„	4.—
Inž. Zdravko Turk: »Ročno orodje gozdnega delavca«, izide v oktobru.	„	„

To je izbor praktičnih in poceni knjižic. Zelo poučne članke pa prinaša revija »Gozdarski vestnik«, vsako leto 10 zvezkov, naročnina je letno šil. 45.—. Tudi to, revijo lahko naročite pri Slovenski kmečki zvezi v Celovcu.

»Obvestila« vam posredujejo strokovne nasvete iz gozdarstva. Vprašanja postavite s čimbolj točnimi podatki, to je, povejte jasno v čem je stvar, da vam lahko prav svetujemo.

Slovenska kmečka zveza

Mar že portirji razsojajo o pravici do slovenščine pri sodišču?

Istočasno ko je koroško časopisje polno graje in pritožb, da Italija ne izpolnjuje pogodbenih obveznosti do nemško govorečega prebivalstva na Južnem Tirolskem, bi iz naše dežele zabeležili sicer droben, na videz nepomemben, a vendar značilen dogodek. (Če bi se bil dogodil v Bozenu, bi bila to nezaslišana krivica in fašistična drznost!)

Uradnik v vložišču takoj ob vходу v posloppje celovškega sodišča — imena žal ne poznamo — se je te dni hudo razburil, ko mu je bila predložena v slovenščini spisana vloga na celovško okrajno sodišče. Preden je potrdil sprejem vloge — in kaj drugega tudi ni njegova dolžnost — se je čutil poklicanega, da izbruhne svoj žolč nad „tistimi par Slovenci na Koroškem, zaradi katerih naj bi sodniki in uradniki morali znati tudi slovensko“. Ni mu šlo v glavo, da bi moralo sodišče sprejemati tudi slovenske vloge, češ, v Jugoslaviji bi nemških vlog tudi ne sprejeli. (Do te čudne logike verjetno ni prišel sam,

marveč jo je pobral morda iz hujškega tiska).

Dogodek dopušča domnevo, da so pri celovškem sodišču spremenili prakso zadnjih 15 mesecev, ko so posamezni sodniki odločali, da slovenščina ni uradni jezik, čeprav je v Državni pogodbi in s tem v ustavnem zakonu izrecno zapisano, da je. Omenjeni dogodek ustvarja videz, da so sedaj prepustili to delo vratarjem. (Stari Grki so imeli znamenitega Cerberusa, da je že kar pri vrodu v Hades nalajal nezaželenega prišleca).

Celovškemu sodišču bi priporočali, da si prijaznega uradnika nekoliko pobliže ogleda. Morda kljub plači, ki jo sprejema iz javnih sredstev, nima zadosti koristnega dela, da se lahko navmes še repenči in stresa svoj šovinizem, čim zagleda slovenske črke. Vsekakor smo mnenja, da bi moral biti — tudi če slovenščine ne zna ali ne mara — vsaj nekoliko bolj dostojen in olikan do strank, ki imajo z njim opravka.

Stavka pekarskih delavcev

Ob zaključku redakcije je še vedno trajala stavka pekarskih delavcev, ki se je pričela v noči od nedelje na ponedeljek. Proglasil jo je sindikat uslužbencev v prehranbeni industriji, ker podjetniki niso bili pripravljeni, da bi pekarskim delavcem zvišali mezde, katere so v zadnjih letih ostale daleč za naraščajočimi cenami. Stavkali so po vsej Avstriji, vendar so stavko občutili le v večjih mestih, ker so po drugih krajih skrbela za nemoteno dobavo kruha v prvi vrsti družinska podjetja, ki nimajo zaposlenih tujih

delavcev. Ponekod so se pojavili tudi stavkokazi, na katere pa so stavkajoči delavci, ki so stražili pred podjetji, opozarjali z velikimi transparenti.

Stavka pekarskih delavcev je zaposlila tudi državno vodstvo in so bila dnevno pogajanja v uradu zveznega kanclerja, včeraj pa se je s tem vprašanjem bavil tudi ministrski svet. Po zadnjih poročilih izgleda, da bodo delavcem zvišali mezde za 8 do 25 odstotkov, hkrati pa je pričakovati zvišanje krušnih cen, predvsem pri belem pecivu.

Proračun OZN za leto 1957

Stroški vzdrževanja OZN za prihodnje leto bodo znašali skupno 48.250.700 dolarjev, medtem ko je bilo za letos določenih 48.566.350 dolarjev. Pričakujejo, da se bo proračun stalno zmanjševal.

O budžetu za leto 1957 bodo razpravljali na zasedanju Generalne skupščine, ki se bo začelo 12. novembra. Po mnenju generalnega sekretarja Daga Hammarskjölda naj bi bil proračun zasnovan na načelu, da ni treba delati izdatkov za tiste načrte, ki razmeroma malo obljublajo. Predvidevajo, da bo v letu 1957 okoli 992.560 dolarjev porabljenih za ustanovitev novih delovnih mest in povečanje plač. Število osebja na sedežu OZN bo ostalo isto kot letos in sicer 2531, medtem ko bo v drugih ustanovah število delovnih mest povečano od 1171 na 1276. Povečanje števila delovnih mest naj bi doprineslo h krepitvi raznih ustanov, zlasti pa regionalnih ekonomskih komisij v Aziji in na Daljnem Vzhodu, kakor tudi informacijskih centrov v deželah Latinske Amerike in prekomorskih deželah. Glede obveščanja javnosti bo imel neposredno in važno posledico sprejem šestnajstih novih članov v OZN, kajti sekretariat OZN bo tudi le-tem moral zagotoviti informacije in ostale usluge.

Najavljeno je tudi, da bo z adaptacijo

Dvolastniške zadeve med Avstrijo in Jugoslavijo

V Rogaški Slatini se bo v torek začelo zasedanje jugoslovansko-avstrijske komisije, na katerem bodo razpravljali o nekaterih vprašanih dvolastništva. Vprašanje dvolastniške imovine je bilo urejeno med Avstrijo in Jugoslavijo s sporazumom 19. marca 1953. leta.

Socialistični prvak Nepala potoval skozi Koroško

Skozi Koroško je te dni potoval podpredsednik socialistične stranke centralno-azijske države Nepala, Koirala. Po kratkem postanku v Beljaku je nadaljeval vožnjo v Jugoslavijo, kjer ga je pričakal predstavnik komisije za zveze s tujino. Po večdnevnem bivanju v Jugoslaviji se bo Koirala, ki se zanima zlasti za življenjske pogoje v državah, ki imajo slično kot azijske dežele razmeroma majhen industrijski potencial, a mnogo prebivalstva, ustavil še v Benetkah in Rimu.

Hitlerjev naslednik Dönitz spet na svobodi

Dne 1. oktobra 1956 je bil hkrati z ostalimi voditelji nacistične Nemčije na znanim procesu proti vojnim zločincem v Nürnbergu obsojen tudi zadnji prezident tretjega rajha in Hitlerjev naslednik admiral Dönitz. Obsodba ki jo je mednarodno sodišče izreklo nad Dönitzem, se je glasila na deset let ječe in je Dönitz skupno z ostalimi obsojenci, v kolikor niso bili obsojeni na smrt, kazen takoj nastopil v spandauskem zaporu za vojne zločince.

Po poteku desetletne kazni je bil Dönitz 1. 10. t. l. izpuščen na svobodo in je po svoji izpustitvi izjavil novinarjem, da

smatra za svojo nalogo, molčati zdaj in molčati tudi v bodoče.

Ena izmed maloštevilnih akcij Dönitzve »vlade« je bila ta, da je bilo sklenjeno premirje med nemškimi oboroženimi silami in zavezniki.

V spandauskem zaporu so po izpustitvi Dönitza ostali le še štirje vojni zločinci: minister za oborožitev Albert Speer in mladinski vodja Baldur von Schirach, ki sta bila obsojena na 20 let ječe, ter Hitlerjev namestnik Rudolf Hess in gospodarski minister Walther Funk, katerih obsodba se je glasila na dosmrtno ječo.

Živahen promet na najvišji alpski cesti

Po poročilih družbe alpske ceste na Grossglockner je v mesecu septembru potovalo po visokoalpski cesti 127 139 ljudi, in sicer v 27 085 osebnih avtomobilih, 1230 avtobusih, na 7663 motornih kolesih in 171 kolesih. V primeri z lanskim letom, ko je v istem času potovalo po tej cesti 100 278 ljudi, pomeni letošnje zvišanje tega števila za celih 27 odstotkov. Od avtomobilov, ki so v tem mesecu vozili po tej cesti, jih je prišlo 37 odstot-

kov iz avstrijskih zveznih dežel, 50 odstotkov iz Zapadne Nemčije in 13 odstotkov iz ostalega inozemstva. Vozila iz inozemstva so nosila znamenja 22 evropskih in 23 izvenevropskih držav. To prav gotovo jasno priča o tem, da je odlično speljana alpska cesta na Grossglockner poznana po vsem svetu in tako zablja v naročje alp številne navdušene obiskovalce gorskega sveta.

Doslej najuspešnejša sezona na Koroškem

Letošnja poletna sezona je bila za koroški tujski promet najuspešnejša v zgodovini. Skupno število obiskovalcev Koroške je v mesecih juliju in avgustu doseglo 332 000 oseb, medtem ko so jih v istem razdobju lani našteali 282 000. Prenoevanje inozemcev na Koroškem se je dvignilo od 1 002 000 na 1 248 000 oseb. Avstrijcev pa je prenočevalo na Koro-

škem 791 000, medtem ko jih je bilo lani le 694 000.

Število obiskovalcev iz Amerike se je v primeri z lanskim letom dvignilo za 26,1 odstotkov, iz Francije za 20,2 odstotkov. Nekaj nazadovanja je opaziti pri obisku Angležev in Nizozemcev. Največ pa je bilo tudi letos Nemcev, katerih je na Koroškem letovalo ali prenočevalo 959 000, torej 32,6 odstotkov več kot lani.

SZ prehiteva ZDA pri naraščaju naravoslovcev in inženirjev

Ameriška Nacionalna ustanova za znanstvo ugotavlja, da je v minulem letu v Sovjetski zvezi končalo univerze dvakrat toliko naravoslovcev, kakor v Združenih državah Amerike. V Sovjetski zvezi je namreč 126.000 študentov-naravoslovcev absolviralo univerze, v Združenih državah Amerike pa 59.000. Prav tako prehiteva Sovjetska zveza Združene države

Amerike glede inženirjev. V preteklem letu je v SZ 59.000 inženirjev končalo univerze, v ZDA pa samo 22.500.

Dam v najem gorsko posestvo: 6,5 ha njiv, 3 ha travnikov, 0,5 ha pašnikov in 13 ha gozda.

Ponudbe na upravo lista.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

Sobota, 6. oktober:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 10.00 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.40 Športni pregled — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Podeželjski zvoki — 16.15 Odlični izbor — 17.10 Ljudska godba iz Avstrije — 20.16 Pester večer.

Nedelja, 7. oktober:

6.10 Vesela godba — 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.00 Zabavna glasba avstrijskih komponistov — 11.05 Veselo petje — veselo igranje — 13.35 Lovska ura — 14.30 Pozdrav nate — 17.05 Plesna glasba — 19.00 Športna poročila — 19.45 Z zagonom in dobro voljo — 20.15 Slušna igra „Smejoči se zakonski mož“.

Ponedeljek, 8. oktober:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Zapiski iz domovine — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 16.00 Podeželjski venček — 18.45 Slovenska oddaja — 20.16 Vzemi stvar enkrat z lahke plati.

Torek, 9. oktober:

5.35 Alpski zvoki — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Bolnišnica od danes — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.30 Glasba na tekočem traku — 17.10 Zabavna glasba — 20.16 Orkestralni koncert.

Sreda, 10. oktober:

5.35 Kmečka godba — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro

— 8.45 Iz ženskega sveta — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Pozdrav nate — 15.30 Glasba na tekočem traku — 16.00 Glasba iz filmov — 17.10 Lepa pesem — 20.16 Ampak srce imaš samo eno.

Četrtek, 11. oktober:

5.35 Alpski zvoki — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.30 Glasba na tekočem traku — 17.10 Melodije iz Francije — 18.45 Oddaja za kmete — 20.16 Koroška v literaturi potovanj.

Petek, 12. oktober:

5.35 Alpski zvoki — 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 8.45 Domovina in čas — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 14.00 Slovenska oddaja — 15.30 Glasba na tekočem traku — 18.15 Mladina in film — 18.45 Slovenska oddaja — 20.20 „Hokuspokus“ komedija.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

Sobota, 6. oktober:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Melodije za razvedrilo — 12.00 Opoldanski koncert — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Domači napevi — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 15.40 Nove knjige — 16.00 Glasbene uganke — 17.30 Zabavna in plesna glasba — 18.30 Jezikovni pogovori — 20.00 Veseli večer.

Nedelja, 7. oktober:

6.00 Vesele in poskočne za nedeljsko jutro — 7.35 Slovenske narodne pesmi — 11.35 Lahka glasba — 13.30 Pol ure za našo vas — 14.00 Zeleli ste — poslušajte! — 16.30 Promenadni koncert — 18.40 V zabavnem ritmu — 20.00 Večerni operni koncert — 21.00 Muzeji vez med kulturami.

Ponedeljek, 8. oktober:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.35 Narodne pesmi pojeta Jože Gašperšič in Rezika Koritnik — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Pohorski fantje pojo in igrajo — 13.15 Pisan spored zabavnih melodij — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 V svetu opernih melodij — 18.00 Družinski pogovori — 18.10 Kvartet Milan Stante igra jugoslovanska kola in pesmi — 20.00 Mladinska oddaja.

Torek, 9. oktober:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 Odlomki iz operet — 8.50 Za dobro voljo igrajo kvintet Avenik in Veseli godci — 10.30 Jezikovni pogovori — 11.15 Za dom in žene — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 12.30 Kmetijski nasveti — 14.20 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 17.10 Zabavna in plesna glasba — 18.00 Športni tednik.

Sreda, 10. oktober:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Drobne orkestralne skladbe — 12.05 Opoldanski operni spored — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Ciganske melodije — 13.15 Zabavna glasba — 13.30 Narodne pesmi iz Vojvodine, Metohije in Bosne — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Koncert po željah — 20.00 Wagner: Mojstri pevci Nürnberški II.

Četrtek, 11. oktober:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 11.00 Najmlajši pojo — 11.30 Slovanski plesi — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.30 Popularne melodije iz orkestralne glasbe — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Z jugoslovanskimi solisti in skladatelji — 18.15 Umetne in narodne pesmi — 20.10 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.

Petek, 12. oktober:

5.00 Pester glasbeni spored — 7.10 Zabavni zvoki — 8.00 Zbori pojo slovenske narodne in umetne pesmi — 8.50 Koncert po željah — 10.15 Popevke in ritmi — 11.00 Za dom in žene — 12.00 Pesmi raznih narodov — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Nekaj Chopinovih mazurk — 14.35 Zeleli ste — poslušajte! — 18.15 Skladbe slovenskih avtorjev poje Planinski oktet.